

శ్రీసమస్తవేదముః

శ్రీమద్విష్ణుయోగవేదము

చిరుతలభజన

—

గ్రంథకర్త:

ముప్పిడి నారాయణ

మొ॥ పెదకందుకూరు.

సంస్కర్త

అంబేదరాజవిరప్ప

మొ॥ గౌరాయపల్లి

ప్రకాశకులు:

కొండావీరయ్య అండ్ సన్స్

పుస్తకముల వ్యాపారము,

మహాకాళి విధి - సికింద్రాబాద్

హక్కులు ప్రకాశకులవి] 1957 వెల 1 - 0 - 0

యిందులో వచ్చు పాత్రలు

పురుషులు

స్త్రీలు

- ౧ సుబుద్ధి
- ౨ దృఢమను
- ౩ వ్యాసులవారు
- ౪ ధర్మరాజు
- ౫ భీముడు
- ౬ అర్జునుడు
- ౭ నకులుడు
- ౮ సహదేవుడు

- ౧ కుంతిదేవి
- ౨ కుంభీనసి
- ౩ చాకిదేవి

- ౯ జ్ఞానంభట్లు
- ౧౦ సుజ్ఞానంభట్లు
- ౧౧ గంధర్వుడు
- ౧౨ మర్యాదనుకు
- ౧౩ శకుడు
- ౧౪ కర్ణుడు
- ౧౫ ద్రోణాచారి
- ౧౬ భీష్మాచారి
- ౧౭ దుశ్శాసనుడు
- ౧౮ సైనిధర్మకు
- ౧౯ శల్యుడు
- ౨౦ దృతిరాష్ట్రుడు
- ౨౧ విదురుడు
- ౨౨ కృష్ణమూర్తి
- ౨౩ బలరాముడు
- ౨౪ శిశుపాలుడు
- ౨౫ బరాసంధుడు
- ౨౬ దృష్టద్యుముడు

గ్రంథకర్త   సంస్కర్త
ముప్పిడి నారాయణ, అంబేదరాజవీరప్ప, వొట్టిపల్లి ముత్యాలు

గ్రంథకర్త వంశావళి

సీ స మా లి క

శ్రీకరంబై మహాశ్రేయముగ వెలసినా । తాలూక భవనగిరి
తహతయనగ । కొమరొప్ప పెదకందుకూరులో నెలవైన । కొండివ్య
రుషిగోత్ర గౌడవర్న । ముప్పిడి మల్లయ్య ముదిత ముత్తమ్మకూ । సుత
సుతులిరువురము హితవుమీర । రామక్క పిదప నారాయణుండనువాడ ।
జన్మించియును జగజ్జనని కృపచే । శారిపల్లి రాజవీరప్ప దయవలన ।
కవిలక్షణంబెరగి కడుముదమునా । సారసమునుగలా భారత కథలోన ।
చ్రాపతి స్వయంవరము దనరగాను॥ గీ॥ కోటికతో చిరుతల భజన శ్రుతి
యొనర్చి । పద్యపదమఃల స్వీచల బలుముదమున । వ్రాస్తినీ యూహచే
యిట్టి పుస్తకములొ । తప్పలున్నను దిద్దుడో ధన్యులారా ।

గు రు స్తు తి

కం॥ శ్రీరాజవీరు గురుపద

సారసములు నమ్మివారి • సత్కృపవలనక

భారతమునగల పాండవ

వీరులకథ భజనవిధము • విరచించెదనూ ॥

ఇట్లు

ముప్పిడి నారాయణ

నూతనముగా రచియింపబడి అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్న చిరుతల నాట్య గ్రంథములు

చిరుతల శ్రీమహాబారతము	1-8-0
చిరుతల డాంగేయోపాఖ్యానము	1-0-0
చిరుతల కాంతామతి	1-0-0
చిరుతల సర్వహరిశ్చంద్ర	1-0-0
చిరుతల కనకతార	1-0-0
చిరుతల శ్రీకృష్ణరాయభారము	1-0-0
చిరుతల మేరావణి	1-0-0
చిరుతల సుగ్రీవవిజయం	1-0-0
చిరుతల సంపూర్ణ బాలనాగమ్మ చరిత్రము	1-0-0
చిరుతల హనుమద్విజయము ఆ!! రా!!	1-0-0
చిరుతల పద్మపూహము (గౌరాయివల్లె అంకితము)	1-0-0
చిరుతల భద్రసేన విలాసము	1-0-0
చిరుతల గయోపాఖ్యానము	1-0-0

* అచ్చులోనున్నవి *

చిరుతల బకాసురవధ	1-0-0
చిరుతల పానుపదాస్త్రం	1-0-0
చిరుతల ఉత్తర గోగ్రహణం	1-0-0
చిరుతల సైంధవ పరాభవం	1-0-0
చిరుతల దక్షిణాగమము	1-0-0

వలయువారు:-

కొండా వీరయ్య అండు నన్ను,

పుస్తకముల వ్యాపారము - మహాకాళివీధి

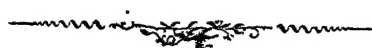
సి కి ం ద్రా బా ద్.

(అనివార్యము)

శ్రీసీలకంఠాయనమః

ద్రౌ ప దీ స్వ యం ప ర ము

చి రు త ల భ జ న

ఈశ్వర పార్థన

కం॥ శ్రీకరకంఠ మహేశ్వర
నాకాధిప గంగ గిరిజ † నాయక శంభో
లోలోద్ధారణ పురహర
ప్రాకటముగ బోవుదేవ † భవభయదూరా॥

విఘ్నేశ్వర పార్థన - దర్శన

శ్రీగణనాయక దేవ శేషభూష మహాప్రభావ । సాగిలినే మ్రొక్కు
చుంటి పేగమె కరుణించు స్వామి । శ్రీగణనాయక దేవ శిష్టపాల మహా
ప్రభావ ॥శ్రీగణ॥ తొలుతనిన్నె దలచెద మృదుపలుకు లొసగి బోవుదేవ ।
పలువిధముల సదయము నీ పార్థన యేచూరకుండు ॥శ్రీగణ॥ వాసిగ
పెదకందుకూరి దాసదాసులను బోచెటి ॥ మూషకవాహన నిన్నే ముద
మున భజియించెదాను ॥వాసిగ॥

శారద పార్థన

కం॥ శ్రీవాగ్దాతీ నిను నా
భావమునను దలచి నెపుడు † భక్తితో గొలుతున్
కేవలముగ సద్వాక్కులు
యేవేళ్ళను యొసగిబోవు † యింపుదలిర్పన్॥

కీర్తన

శ్రీవాగ్దాతీ నిను నాభావమునను నమ్మియుంటి । బోవుమి నీదయ
బూనియు బుధజనపావని జననీ ॥శ్రీవాగ్దాతీ॥ అంబేధా రాజవీరప్ప చరణ

మూలు నమ్మియు । సంబరంబునా చాగ్గిపాతి స్వయంవరము రచించుచెడ ।
శ్రీవాగ్దాణి । ధానుశి పెదకందుకూరి నారాయణ దాసునెపుడు । కూరి
మితో బోవుజవని కోరిదలచుచుంటి శ్రేణి ॥శ్రీవాగ్దాణి॥

వ॥ యిల్లు యిష్టదేవతా ప్రార్థనంబును శిష్టకవిజనాభి నందనంబు
లాచరించి శ్రీఅంబేద రాజవీరస్వగారి సునయోక్తులవలన నాచే యొనర్పం
బూనిన చాగ్గిపాతి స్వయంవరము కథాకృమం బెట్టిదనినా.

సుబుద్ధిచునే ప్రథాని ప్రవేశం - దర్శు

శ్రీమాధప్రసి మదిలో స్కరించెటి । నామము వినుము సుబుద్ధినిరా
భూమిశుని సన్నధిలో నెప్పుడు । పాండుగ నేచరించెదరా ॥శ్రీమాధ॥
మందరాద్రి సమధీరుడ నేసక । మహాబలశూరుడను పినరా । అడమ
గను పెదకందుకూరు శ్రీ । నంద కోమారుని మరువనురా ॥శ్రీమాధప్రసి॥

వ॥ గతెవరె నేను బలపరాక్ర విక్రముండనై భండన జయుండనై
రారాజులమోలక మెలంగుచు మెప్పునడసిన నానామము సుబుద్ధియుని
యందురు మోహా యిప్పుడు దృఢమహారాజు విచ్చేయుచున్నాడు
వారికి యెదురుగా జనియెడగాక.

చెల్లి.

రాధేక్రిష్ణ గోపాలక్రిష్ణ । మాధవ మదుసూదన శ్రీక్రిష్ణ ॥ క్రిష్ణ
క్రిష్ణా గోవిందక్రిష్ణా । గోవర్ధనధర గోపాల క్రిష్ణా ॥

శ్రీ వేణుగోపాల న్యామికి జై.

దృఢమహారాజు ప్రవేశం - దర్శు

మరవిజయుండను దోర్బలశూరుడ । దృఢమండను రాజునువినరా ।
ధరలో నైరుల దర్పమణించియు ధన్యతనొందిన వాడనురా ॥దుర॥ ప్రాకట
ముగ పాంచాల దేశమును । పరిపాలించెటి ప్రభుడనురా । లోకంబున
ప్రఖ్యాతి పొందిన । రాకుల వంశజుడను వినరా ॥దుర॥ సుత చాగ్గిపాతి
యును సుగుణ విశాలి । సుతుడును దృష్టద్యుమ్నుడురా । క్షితిలోనను
పెదకందుకూరి శ్రీ । పతిత పావనుని మరువనురా ॥దురవిజ॥

వ॥ సచివా మాసరాక్రవిక్రమంబెరుంగకుంటివా శృతపరచెద వినుము
పాంచాల దేశమును పరిపాలించె దృవదుహారాజుయని గొఱియాడెదరు
కావున నొక సంగతి నెరంగించెద వినుము.

స॥ ద్రోణుని వాక్కుచే దురము జేసియునన్ను ♦ బంధించి గురుని పద
మందువైచె ♦ అలనాడు చాక్రలేని అర్జునుని కిడుమనని ♦ ప్రతిస
బూనియున స్తి పరగనవట ♦ కౌరవేయుడు వాన్ని కపటచిత్రముచేత ♦
నడికేయి యిన్నిచే మడయకేసె ♦ ప్రతిస వ్యర్థంబాయె ఫల్గుణుడు
మరణించె ♦ యెల్లు జేయుదును యీ పట్లనేను॥ గీ॥ పరగ వ్యాసుల
వాన్ని రాపరచి యిట్టి ♦ అంత తెలిషియు నేవారి యాజ్ఞతీరు ♦
మెలగువాడను కావునా యిలొ నాదు ♦ వ్రాలు నొడటిబ్బలుండగా
మేలుయెట్లూ॥

వ॥ సేనకా నొకనాడు గురుని కానుకనుండి దోణాచారి వాక్కుచే
పాండవ మశ్యమై నె అర్జునుడు నన్ను బంధించి దోణాచారి పాదముల
పైర బడవైచెను. అందుకు నేనుజేసిన ప్రతిస యెట్టిదనగా యీ ప్రతాప
శాలియ్యె ఫల్గుణుడకు నాసుతను నొసంగి వివాహంబు గావించెదనని
వాగ్దాంబిడి వస్తిని పిదప నచట కురునంశజుడైన దుర్యోధనుండు పాండ
వేయులపై పగదలంచి లక్కా గృహంబు నిర్మించి అందున వారల నివ
సింపజేసి అర్ధరాత్రివేళ అగ్ని ముట్టించి పాండవులను దగ్ధులు గావించె
చెను. యిప్పుడు యీ వీరపరాక్రమైన కిరీటి మరణించి నందులకు నేను
జేసిన ప్రతిజ్ఞ వ్యర్థంబాయెనని వ్యాకులంబొందుచుంటిని. యిందులకై
యిప్పుడు వ్యాసులవారిని రావించి యిట్టితలోచన కనుగొనెదగాక. యితలో

వ్యాసులవారు ప్రవేశం - దర్శు

వాసుదేవుని ధ్యాసయొనర్చెటి । వ్యాసమునీంద్రుండను వినరా ।
వాసిగాను యిహసౌఖ్యంబులనూ । రోసివేసినా వాడనురా ॥వాసు॥ సాదన
ముద్రల సంగతెరంగియు । మోదమొందిన వాడనురా । యీ ధరణిలో
పెదకందుకూరి శ్రీ । మాధవుని మది దలచెదరా ॥వాసు॥

వ॥ శిష్యుతిలకా సాంఖ్యమనస్కు తారక పరిపూర్ణ భావంబెరంగి
సదా శ్రీ భగవానుని పదాబుల స్మరించుచు తపోవనంబున మెలంగెద

నానాదుము వ్యాసమునీంద్రుండని గొనియాడెదరు ఆహా యితలో నాకొక మనవి జ్ఞాపకము వచ్చెను పంచపాండవులు లక్ష్మ్యగృహమునుండి వెడలి యోచకప్రరంజన భూసురవేషబులతో నివాసముజేసిరి కావున యిప్పుడు పాంచాల దేశంబునకగల దృపదమహారాజు నన్నిధికిఁజని హితవాక్యము లచే పాండవులకు దృపదమనకు బంధుత్వం బొనగూర్చెదగాక.

దన్యు - చెల్లి

రావాదేవా । హే రాధాలోల నను రక్షణజేయగ ॥రావా॥ దేవ నీవు యీ దీనుని మొరచిని । బ్రోవగరావా భోగిశయనహరి ॥రావా॥ గానలోలా । నను గావగనీచే కరుణ సముద్రా ॥గానా॥ పూనియు తను పద భ్యాన్నము నెప్పుడు । మానసముననే మరువక దలచెద ॥రావా॥ మోదామూగా । యిల ముప్పిడి నారాయణను బ్రోచెటి ॥మోదా॥ వేదవేద్య దామోదర శౌరీ । ఆదరించుమా హరి శ్రీమాధవ ॥రావా॥

సం-వ॥ యిట్లు విచ్చేయుచున్న వ్యాసులవారిని దృపదమహారాజు గాంచి. (తనలో)

వ॥ వోహూ వ్యాసమహానుభావుడు నేను తలచిన విధముగనే విచ్చేయుచున్నాడు యెదురుగాజని వందనంబాచరించువాడను.

వ్యాసులవారికి - దృపద మహారాజుకు - వాదం

దృప॥ వందనమిదుగో॥ వో వ్యాసమహానీయ మీకు ॥వంద॥ పొందుగ మీరిందుజేర సందేహము వీడెస్వామి । అందముగను యిచ్చట సింహ్మ సనమున నివసించుడి ॥వంద॥

వ్యాసు॥ అందమొందగా । జయమొందుచువర్ధిలు దృపదా ॥అంద॥ పొందుగ నీ ముఖవన్నె పొలిక తగ్గియునున్నది । సందేహము లేక తెలుపు సంశయ మేదియు గల్గెనొ ॥అంద॥

దృప॥ వోతపోధనా । నేశ్వేతవాహనునకు సుతను ॥వోతపో॥ నీతి తోడనిచ్చుటకును ఖ్యాతిగ ప్రతిన యుండెను । భూతలమున మరణమయ్యి పోయిరి పాండవులు యెటుల ॥వోతపో॥

వ్యాసు॥ భూతలాధిపా | బలుభూరి బలులు పాండవులు ॥భూత॥
చాతూర్య వంతులూను చచ్చెనరని మనుసాప్పడు | ఖ్యాతిగ పెదకందు
కూరి కరివరదుఁజ్జేబోచును ॥భూత॥

న॥ దృఢద్రుహహారాజ యా పాండవేయులు మరణించిన వార
బ్రతికియున్నవారై నామనంబునకు నెద్దియన్ దోచుటలేదు వొకవేళ్ళ
పాండవూను న బ్రతికి యుండినటెన యెడల వారలు బయలుపడె యుక్తి
సెరంగించెద వినుము.

దృఢ-న॥ మునీశ్వరా అడెట్టి విచారణయో విన్నవించుడు.

వ్యాసుల వారికి - దృఢదుశకు - వాదం

వ్యాసు॥ ధరణీశ్వర వరసూనులగను గొన | తెరంగెరింగెటి మరుగు
దెలిపెదను | వెరవాండక నీ వినియెదనంటెను | అరమరలేకను అదియును
దెలిపెద ॥ధర॥

దృఢ॥ పరమ పురుష మీ పదముల నమ్మియు | పరిపరి విధముల
ప్రార్థన చేసెద | వరకొమారుల మరుగు దెలుపుచీ | త్వరగ యొనరెచ్చెద
తాతసో త్రమా ॥పరమ॥

వ్యాసు॥ ద్రాపతి శ్వయంవరమని నీవిష్వడు | ధరణీశులకును లేఖలు
బంపుమీ | భూపవినుమి యాభుజుల శూరులు | భువిపైనున్నను పూని
వచ్చెదరు ॥ద్రాపతి॥

దృఢ॥ తాపసవర మీ వాక్కులు నమ్మియు | భూపతులకు లేఖలు
బంపించెద | ప్రాపుగ యింకేపనులు జేయవలె | నోపివినుపు వో వుత్తమ
కీలా ॥తాప॥

వ్యాసు॥ మరుగెరింగెద మత్స్య యంత్రమును | యిరవాండగనూ
యింతలానిలపుమీ | తెరంగెరింగియు తెగటార్చినయా | పురుషునకిడు
నీ పుత్రికనిష్పడు ॥మరు॥

దృఢ॥ సరెసరె నామది సమ్ముదమాయెను | సభ నిర్ణయమును
చయ్యన జేసెద | ధరణి కందుకూరి ధాముని నమ్మియు | త్వరగ మత్స్య
యంత్రము స్థాపించెద ॥సరెసరె॥

స॥ తపోధన మొరచు విధంబుగనే మత్స్య యంత్రంబులన్నెద గాకా.
 వ్యాసు-స॥ నరనర నీవిష్ణుడు మహీపతులకుడెత్సేవిధ మేమనగా
 మత్స్యయంత్రమును తెగటార్చిన వారికి ద్రాపతిని నొసంగెదనని లేఖలు
 వ్రాసి పంపుము యివీ గాంచి లోకంబున పంచపాండవులున్నచో
 యాఫల్యముండెయిందను దేరగలడు, వొకవేళ్ళ యామహానీయులులేకున్నచో
 అతటి భూమిదే తెగటార్చగలడు, కావున నీవు ద్రాపతి స్వయంవరముని
 దేశాధీశులకు తెలియపరచి మత్స్యయంత్రంబు స్తాపింపుముయిక నేడనువాడను.
 దృష్-వ॥ సరెనరె మొరచు విధంబుగనే వ్రాయువాడను యిట్లు
 దెలిసి వ్యాసులవారు వెళ్ళిపోయిన పిదప దృపద మహారాజు లేఖలు
 వ్రాయుట.

సీ॥ శ్రీయత ధరపాల శ్రేష్టులకును దృపద † భూవరుండును వ్రాయు
 భావమిదియు † సుకుమారి ద్రాపతికి శుభలగ్నమును జేయ † స్వయం
 వరము నిర్దిష్టి సంతసమున † సభనుజేరగవచ్చి సాహసంబున నిలచి †
 వడిబాణమును బట్టి కడురయమున † మహావిద్యైంబైన మత్స్యయం
 త్రము దెంచి † ముసపను చేకొనుడు మాన్యులార † యంత్రమును
 గొట్టె విధమును యెట్టులనగ † వొక్కసారె బాణంబును యెక్కుటెట్టి †
 వామనేత్రముకు గొట్టియు భూమిపైన † బడగవేయవలె యిది యంత్ర
 ప్రతిని వినుడి ।

వ॥ యిట్లు శుభలేఖలు వ్రాసి దేశాధీశులకుబంపినంతలో.

పంచపాండవులు భూసుర వేశబులలో - ప్రవేశం

ధర్మరాజు - దర్బు

శ్రీవేణుగానలోల శ్రితజన రక్షణశీలా । దేవకివసుదేవ తనయ దేవ
 దేవ బోధరావ ॥శ్రీవేణు॥ గోవర్ధనగిరి గోకులనాద కొమార । పాపనాంగ
 దశవేషా పాపసంహారా రావా ॥గోప॥

వ॥ దేవా దీనదయాకర కపటవాదియైన దుర్యోధనునిచే కడుయిడు
 ముల నొందుచు యీ యేకచక్రపురంబున విప్రు గృహంబులలో బిక్ష
 మెత్తుచు జనని సహూదరులతో నిచ్చట నుంటిమి దేవా మాప్రార్థన
 లాలించి మాబాధలు దీర్చుటకు నీదేభారము దేవా దివ్య ప్రభావా.

భీముడు ప్రవేశం - దర్శన

మురళీధర సీచరణము లరదుగ నిమ్మియు గొలచెడ । పరమాత్మ పరమపురుష ప్రార్థన కైకొనుము ॥శ్రీశా॥ మాపాలి దైవామ మాధన మము కృపగనుమా । యేప్రాద్దు నీ స్మరణ యేమారను కరుణాకర ॥ముర॥

ప॥ సంధనందనా యాసుయోధనుని మాయోపాయంబులకు సంత సింది మా పెదనాయన్నగారు కపట భావంబుచే మమ్ముల తీర్థయాత్రలు సేవించిరాండని నానా యిడుములపాలుజేయుగా తమ పాదకృపవలన యీ యేకచక్రపురంబున జీవించుచున్నాము. కిన్నె మము దరిజేర్చె భారము నీదే జనార్ధనా.

అర్జునుడు ప్రవేశం - దర్శన

మది సూదన కేశవహరి మాధవ మాంపాహి శౌరి । నదయము నీపాదసేవ సారసాక్ష విడనుదేవ ॥మదు॥ వనమానీ వసుదేవా వరతనయా వనజనాభ । విచయముగను నీదుస్మరణ పితృలను నిశ్చేషా ॥మదు॥

స॥ జనార్ధనా మాదాయాదులగు కొరపులు మాపై కక్షబూని నానాపిథ శ్రమలకజెట్టి నాశముగావింప నలయునని యెన్నెయో కపట యుక్తులక బన్నుచుండిరి మమ్ముల రక్షించుటానికి నీదే భారము దేవా దివ్యప్రభావా.

నకులుడు ప్రవేశం - దర్శన

ద్వారకపురనిలయ శౌరి దామోధర కేశవహరి । నీర బాహు శ్రీమాధన నీలవర్ణ బ్రోవరమ్మి ॥ద్వారక॥ దానవసంహర గోసర్థుని భాతీ మురహరి । మానసమున నిన్నెనమ్మిఘాని వేడుచుంటి దేవ ॥ద్వారక॥

ప॥ జనార్ధనా మాదాయాదులొనర్చిన మహాపరాధంబులకు తమ అంతఃకరుణవలన జీవించుచున్నారము దేవా మాయా సులల్ల దొలుగజేయుటానకు నీదే భారము.

సహదేవుడు ప్రవేశం - దర్శు

నాదుసజ్జనపాలా సర్వేశ్వర సుకుణశీలా । రాధాదుక్తిణిలోలా
రావానను బ్రోవవేరా ॥నాదు॥ గొప్పగు పెదకందుకూరి ముప్పిగిసారా
యణునే మెప్పుగ దరిజేల్చెటి ఉపేంద్రహరీ కరుణించుమీ ॥నాదు॥

న॥ జగదీశ్వరా యాకురువీరుడైన దుర్యోధనుండు బెట్టిన కడు
యిడుముల నెన్నటానకు శత్రుంబుగాదు మాధవా మమ్ముద్ధరింప జేయ
టానికి నీదేభారము దేవా దివ్యప్రభావా.

ధర్మరాజు తమ్ముల వీక్షించి

న॥ భీమార్జున నకులసహదేవులార మన నాయినన్న పరమపదవి
జేరినందులకు మన భాగము దక్కించుకొనవలయునని దుర్యోధనుండొన
ర్చిన క్రూరకృత్యముల గాంచితిరా సహాదరులార యిదియునుకా
గాక.

సీ॥ దార్తరాష్ట్రేంద్రుండు ధనమదాంధముచేత • తనయులని నెంభక
తంత్రీవాది • దివ్యక్షేత్రములెల్ల తిరిగిరాండని చెప్పి • మోసపుచ్చియు
యెంత గాసిజేసె • మరుగుతోడను లక్కమూదిరము నిర్మించి • యోర్వ
జాలకను దుర్యోధనుండు • నడియర్థ నిసివేశ్య నగ్ని రగులగజేయ •
అడవిపాలయ్యితిమి ఆర్జునమును॥ గీ॥ తమ్ములార వినుడిటి అభర్త
పరులు • యిలలా వైరులెకాని మిత్రులునుగారు • కౌరవేములు
బన్నెటీ కపటములను • యెన్నరాదిక హరిహరీ యెవరికైనా॥

భీము-న॥ అన్నయ్యా వినుము అతాస్తి సతైనాస్తి యనునట్లు
దుర్యోధనుండు రాజ్యాపేక్షచే కపటభావంబుబన్ని మనల మడయజేయు
టానకు యుపాయంబు లెన్నియో బన్నియుండెను. నేను నిద్రించి యుండ
జూచి తాళ్యచే బంధించి సముద్రములో ఒడవైచె. మేల్కొంచి దైవ
కృపచే వాశంబులకా ద్రెంచుకొని బ్రతికివచ్చితిని. అదియునుంగాక మరుగున
విషపన్నము భుజింపజేసిరి విధికృపచే యాపక్వాన్నము జీర్ణంబై యావిష
జ్వాలలు సోకక జీవించితిని. వాండ్ర కపటోపాయంబు లెన్నటానికి వశ
మగునా అన్నయా యిట్టి క్రూర కృత్యములు గావించిన దుర్యోధనుని
మధంబణించెదను యుద్ధమునకు శలవొసంగుము ధన్యనందనా.

ధర్మ-వ॥ వాయుతాత్మజ యంత తొందరపాటు జెందెదవేల శాంతి వహించి నిలుపుము.

అర్జు-వ॥ అగ్రజా యా కౌరవాదులు ఒన్ని న కడటకార్యంబులు మీకు ఆనందంబుగా తోచుచుండెనా మనము యేవురము యేకీభవించి యుగడగా మన ఆనందంబును గాంచి యోర్వజాలక తంత్రంబు లెన్నియో బన్ని తీర్దయాత్రలు సేవించి రాండని మరుగుపరచి లక్ష్మభవనమందు శయనింపజేసి అర్ధరాత్రివేళ అగ్నిముట్టిగచగా యీబీమన్న మేల్కొంది మన యేవురుని హస్తలాఘవంబుచే అరణ్యంబునకు దీనుకొని వెళ్ళెను. శ్రీభగవానుని పాదకృపవలన, యాగండంబుదప్పెను. యిట్టి పాపకార్యంబు గావించిన పాలివారలను పంతగించి పటుశరంబులచే హతాహతంబు గావించెద అగ్రజా యుద్ధమునకు శలవొసంగుము.

ధర్మ-వ॥ అర్జునా ఆలసింపుము ఆట్టి అధర్ములను శ్రీహరియే హతంబొనర్చును శాంతి వహించి నిలుపుము.

సకు-వ॥ అన్నయ్యా అన్నలు నుడివిన వాక్కులకు నామనసానందం బాయెను. మమ్మాశీర్వాదించి పంపుము. యాకురువీరుల గోటమీటగలము.

ధర్మ-వ॥ సహాదరా వినుము శాంతమే సర్వసౌఖ్యము లనుభవింప జేయును ఆలసింపుము.

సహ-వ॥ అన్నయ్యా మనము పెంపుడు కొడుకుల విధముగా యా దుర్యోధనుండు మనకు దరిదాపు లేకుండునట్లు జేసె. కిరాత కార్యములు నీకు న్యాయమని తోచుచుండెనా మదించియున్న దుర్యోధనుని బట్టి భూదేవికి బలిగా నొసంగుదము. తడవుజేయక యుద్ధమునకు శలవొసంగుము జనువారము.

ధర్మ-వ॥ సహదేవా నావాక్కు నమ్మి నిలుపుము

తమ్ములతో వాదం - రెండుతీర్ల హాటి

ధర్మ॥ అనుజులార మీరలిపుడు ఆలమునకు బూసవలదు ! వినయముగను వివరించి వినుడినాదు వాక్కులిపుడు ॥అను॥

భీము- జనవర యివ్వడు జాగుసేయకను । చయ్యసమాకును శలవు
నొసంగుమి । అనుమానించక ఆ కౌరవులను । హతమొనర్చెదము
అగ్రజ నేడును ॥జన॥

ధర్మ- భీమసేన నీవు యిప్పుడు బిరుదు వహించియు వేగమె । తామ
సంబు నొందవలదు తాళుము తగువుకు వలదూ ॥భీమ॥

అర్జు- పేమాకరమన గ్రామము విడిచియిట । బిక్షమెత్తి భుజియిం
చుట యేలను । పామరులగు యాపాలి వారలను । పట్టివధించెద పరగ
శలవు నిడు ॥పేమా॥

ధర్మ- అనుజ అర్జునా నిలువుము ఆలసించుననివలడు । మరమున
నావాక్కు నమ్మి మానుకొనుము మహారణము ॥అను॥

నకు- శనవారలు యనిదలచక వారలు । తంత్రవాక్కులచే దయ
మదిలేకను । మన మరణము కాసిందిన వానిని । మర్దనజేసెద మాకుశలవు
నిడు ॥తన॥

ధర్మ- సోదర నావాక్కునమ్మి వాడుమాని యుండుమికను
పాదుగ యిలలోన మనప్రార్థము యెటులున్నదో ॥సోదర॥

సహ- పాదుగ కౌరవ పందల దృంచియు । బాధలు దొలగింతుము
శలవివ్వడి । మోదముగను ముప్పిడి నారాయణుని । ఆదరించె శ్రీహరియే
గలడిక ॥పాదుగ॥

ధర్మ-వ- సహాదరులార శాంతమే-సర్వ సౌఖ్యమని శృతులు
జోధించుచున్నవి కావున నావాక్కులు నమ్మి లసించుడు.

భీము-వ- అగ్రజా మీయాజ్ఞ శిరసావహించి ఆవిధమే మెలగు
వారము.

ధర్మ-వ- అనుజులార భోజనవేళ్ళ సమీపించినది స్నానసంధ్యా
నుష్ఠానము దీర్చుకొని భిక్షాటనకు వెళ్ళుదాము రాండు యికనే జను
చున్నాడా.

భీము-వ- అన్నయ్యా మేము నల్వరము నాల్గు దిశలకుఁజని శాక
పాకంబులు సమకూర్చుకొని రాగలము.

ధర్మరాజు - భిక్షకు వెడలుట - దర్శు

దేవాదేవకి కుమార బ్రోవరావ భోగిశయన । భావజ జనకా
మాదుబాధలు దొలగించుమయ్యా ॥దేవా॥ వెడలెద విష్ణులవాడకు వేగ
అన్న భిక్షముకై । తడయక చేకొనియు నాదుతిల్లినన్నిధికి జనియెదా
జైభగవత్ భిక్షాండేహి ॥

భీముడు వెడలుట - దర్శు

దీనదయాకర శౌరీ దిక్కునీవె మముగావగ । గానలోలనీదు పాద
కమల సేవ విడను దేవా ॥దీన॥ భూసుర భవనముల కిప్పుడు భుక్తముకై
భిక్షగానగ । వాసిగనే వెడలుచుంటి వాసుదేవ బ్రోవుమయ్యా ॥జై భగ
వత్ భిక్షాండేహి ॥

అర్జునుడు వెడలుట - దర్శు

నీలవర్ణ సాదుహృదయలోలశౌరీ శ్రీ మాధవ । చాలగనిను వేడు
చుంటి బాలక్రిష్ణ లోకేశ్వర ॥ నీల ॥ ఆత్మబాంధవ శౌరీ అర్జునువాడ
అన్నముకై । కాపాడగరమ్మి దేవకరుణాకర వాసుదేవ ॥జై భగవత్
భిక్షాండేహి॥

నకులుడు వెడలుట - దర్శు

బాలక్రిష్ణ వాసుదేవ భవవినాశ బ్రోవరావ । జాలమేల జేసెవు
వసమాలిధర మహాప్రభావా ॥బాల॥ యేకచక్ర పురములోన శాకపాక
భిక్షముకై । పాకటముగ జనుచుంటిని వ్యాకులమీడేర్చు స్వామి ॥జై భగ
వత్ భిక్షాండేహి ॥

సహదేవుడు వెడలుట - దర్శు

మురళీధర హే ముకుంద మొరాలించి బ్రోవు క్రిష్ణ । గిరిధారి దరి
జేర్చుమి పరమపావన మురహరి ॥మ.ర॥ నందనందనా భవహర బృందావన
సంచారా । పొందుగ పెడకందుకూరి పురవరమము దరిజేర్చుమి ॥జై భగ
వత్ భిక్షాండేహి ॥

సం-చ॥ యిట్లు పంచపాదపులు భూసుర భవనంబులకొ దిగుగును
భిక్షుటన జేయుచుండగా

కుంతీదేవి ప్రవేశం - దర్శు

వాసూదేవా । నేదొసిల్కొగ్గియుంటిని నామొరవిను ॥వాసూ॥
శ్రీశుభాకర శిష్యుశయకహరి । దోషనాశ సర్వేశ జ నా ర్థ న ॥వాసూ॥
గోపాబాలా । హేగోపరసధర గోపనిపాలక ॥గోపా॥ పాపహరణ నీప్రార్థన
మరువను । కాశాదుని నను కరివరదా హరి ॥వాసూ॥ సుందరాంగ ।
గోవింద సనకసనందన పూజ్యా ॥సుంద॥ పొందుగాను పెదకందుకూరు శ్రీ ।
సందనందరా నను కృపగనుమా ॥వాసూ॥

వ॥ దేవా లోకేశ్వర నాప్రాణనాథుండు పరమ పదవి జేరిన నాట
నుండి కొరవులు మాయోపాయంబులకొబన్ని మమ్ముల అడవి పాలు
గావింపగ కడుయిషముల నొందుచు యీ యేకచక్రపురంబుకు ప్రవేశించి
యిచ్చట భూసుర వేషంబులతో భిక్షుటన జేయుచు కాలంబు గడుపవలసి
వచ్చెను. క్రిష్ణా మాబాధలు దొలగించుటకు నీదే భారము.

కుంతి-వ॥ ఆహా నాసుకుమారులు భిక్షుటనకుజని యింకా రాక
పోయిరి నిచ్చట యెదిరి పూచుచు నివసించెదగాక.

సీ॥ క్షీణితా నా సుకుమారులతీర్థముల నొందుచు ♦ భిక్షుమెత్తగ వలసె
బిడియపడక ♦ పతివ్రతయైన పరమపదవి జేసటచెయూ ♦ కొరవూ
మాపైన కక్షబూని ♦ వేయవిధంబులా వెతలనుబెట్టియు ♦ పాయనికష్ట
ముల పాలుజేయ ♦ సుతులను వెంటగొని అతిథుల విధముగా ♦ దిరుగ
నాయెను యిప్పుడు ధరణిలోన గీ॥ హితవులేకు గాంధారి సుతుడు
మమ్ము ♦ హతముజేయదలంచగా అడవిజేరి ♦ బ్రతికితిమి ఆర్పరము
బజ్జాబాధజెంది ♦ పతితపానన యికనీవె గతియు మాకు ॥

సం-వ॥ యిట్లు విలపించుచుండగా

ధర్మరాజు భిక్షుచేకొని - అనుట

సీ॥ ధరణిపాలకుమై ధర్మరాజనియును ♦ పేరువడసియు నిరుపేద నయ్యి ♦
విశీకృత దస్పియు విస్మల గృహమున ♦ భిక్షుమెత్తగ వలసె బిరుదు

మాని ♦ పూర్వకర్మమువలన సర్వవ్యాపకుడిట్లు ♦ జేసినో తెలియదు
జన్మఫలము ♦ విధివాల్గుకిస్వగూ మదిచింత జేసినా ♦ ఫలమేమి గలు
గునూ సలలితముగ॥ గీ॥ జనకుడును పరమపదవికి జనుటయిట్లు ♦ జనని
మమ్ముల వెంటగొని జగతియందు ♦ దిమ్మరులవలెను భిక్షై దిగుగ
వలసె ♦ రక్షణయు జేయు మము జగద్రీతి క్రిష్ణా॥

ప॥ సరెసరె యిప్పుడు శ్రీభగవానుని పాదకృపవలన భిక్ష చేకొం
టినిగాని జనని సన్నిధికి జనువాడను.

భీముని వాక్యం

సీ॥ ధాతిలోనను మేము త్కత్రియ వంశమున ♦ జన్మించగను మాదు
జయముగాంచి ♦ యోర్వజాలకను దుర్యోధనుడు మాపైస ♦ యెన్ని
యో కపటముల్ బన్నియుండి ♦ కక్కస మెంచియు లక్క మందిర
ముకు ♦ అగ్ని ముట్టించగా జపుడె వెడలి ♦ లోకేశ్వరుని కృపచే
యేకచక్రపురంబు జేరితిమి ఆస్వరయి జయప్రదమాగ॥ గీ॥ కపట
హీనులగు మాపాల్ కారవులను ♦ పట్టి దృఢదుగాని యివట్లనాక ♦
ఆలముకు శలవు యవడాయె అగ్రజుడు ♦ బాధలనుబాపి బ్రోవు
గోపాలబాలా॥

ప॥ ఆహా సరెసరె యిప్పుడు శాకపాకంబులు సమకూర్చితిని యిక
మా జనని సన్నిధికి జనువాడను.

అర్జునుని వాక్యం

సీ॥ కారవులకు మాకు కాంతితో దోణిండు ♦ అస్త్రవిద్యయు సేర్పి
అపుడుగాంచి ♦ బాణవిద్యలకెల్ల పార్థుడె మిన్నయని ♦ సకల జను
లును సంతసమినునొండ ♦ యోర్వజాలకను దుర్యోధనుడు మమ్ముల ♦
వెతలబెట్టుచునుండె వేయివిధుల ♦ అట్టి కరుపందలా హతమొనరెద
నన్న ♦ అన్నమీ వలదని ఆపుచుండె॥ గీ॥ రాజులయ్యి జన్మించి
రాజ్యమిడది ♦ అక్షపాత్రీ చేకొని భిక్ష మగుడుగవలసె ♦ యిట్టి కిష్టు
బులును మేము యెన్నడైన ♦ యెరుగలేము శ్రీకృష్ణ మము యేలు
కొనుమా॥

వ॥ ఆహా నేనిప్పుడు పశ్చాన్నము సమకూర్చితిని గాని యిక మా జనని సన్నిధికి జనువాడను.

సకులుని వాక్యం

కం॥ యెన్ని దినంబులు యీవిధి
అన్నముకై భిక్షమనుచు † అడుగవలయునో
యెన్నడు నీకృప గలుగునో
కన్నెడనేయకను బోవు † కరివరదహారీ॥

వ॥ నేనింతలో భిక్ష సమకూర్చుకొంటినిగాని యిక మా జనని సన్నిధికి నేనువాడను.

సహదేవుని వాక్యం

కం॥ దేవాదిదేవ శ్రీహరి
రావా మముబోచుటకును † రాధాలోలా
భావజ జనకా నిను నా
భావములో మరువకుంటి † భవభయదూరా ॥

వ॥ ఆహా నేను విప్రగృహంబులలో శాకపాకములు సమకూర్చు కొంటిని గాని యిక మాజనని సమాఖ్యమునకు జనువాడ.

సం-వ॥ యిట్లు యేవురు పాండవులు భిక్షజేసుకొని కుంతిదేవి సన్నిధి కరుచెంచి అనుట

తల్లి కొడుకుల వాదం - చెల్లి

ధర్మ॥ జననీ నిదురో । నే జనియు అన్న భిక్షముగొని వస్తినీ ॥
జననీ॥ వినయముగను నీవిప్పుడు చేకొని । అనుజులు దెచ్చెటి అన్నము
గైకొని । మనమార్వరము మహాప్రసాద మీ । దినమున తృప్తిగ తిని
యుండామిక ॥జననీ॥

కుంతి॥ తనయాచాలా । నా మనమున సమ్మదమాయెను గానీ ॥
తనయా వినరా ॥ జనకుడులేనీ తనయులకెప్పుడు । జగతియందునా జయ

మునులేదూ । అనుదినమును మనమార్పరమూను । కనకాంబరుసే వెను
తించుదమిక ॥తనయా వినరా॥

భీమ॥ తల్లీనేనూ । యీపల్లెదిరిగి పక్కాన్నము దెస్తిని ॥తల్లీ॥ మెల్ల
గానె నేమెక్కియు నచ్చట । మిగిలిన బోనంబిదో గొనివస్తిని । యల్ల
మునను రంజిల్ల బోకు నా । నల్ల నేరమని వాదించకుమట ॥తల్లీ॥

కుంతి॥ చల్లాగాను । వర్ణిల్లుము నీపూ వాయుతాత్మజా ॥చల్లా॥
నల్లనయ్య నీనామము విన్నను । యెల్లజనులు భీతిల్లుచు నుండురు ।
మల్లుల గెలచెటి మహాబలశూరా । మనసానందంబాయె కొమారా ॥చల్లా॥

అర్జు॥ మాతా నేనూ । శ్రీమదుసూదను నీమదిలోనమ్మియు॥మా॥
ఖ్యాతిగ నేజని కాయగూరలును । పీఠితోజేసిన పిండివంటలును । హేతువ
మీరగ యివి సమకూర్చియు । నేతిలాడువలునే గొనివస్తిని ॥మాతా॥

కుంతి॥ దాతా మనకూ । యీరీతిగ యానని వాతవ్రాసెనో
॥దాతా॥ శ్వేతవాహన శ్రీయముగానూ । నీతికొరకు ప్రఖ్యాతి వదలియు ।
భూతలమురనూ బోనమడుగుచూ । ఖ్యాతిగ కాలము గడువగ వలసెను.

నకు॥ కన్నాతల్లి । నేతిన్నగ జనియును తీర్థప్రసాదము ॥కన్నా॥
అన్నలతోనూ అరగియునేనిక । అమ్మయనుచు భిక్షుడగియు దెస్తిని ।
పన్నగ చేకొను పాయసమును మీ । పాదంబులనే ప్రస్తుతించెదచు ॥కన్నా॥

కుంతి॥ చిన్నీ పుత్రా । నీ మన్ననకునునే మదిముదమొందితి ॥చిన్నీ॥
యెన్నికమీరగ యేకాంతంబున । యేవురుమీరలు యేకముగాను । పన్ను
గాను యీ పక్కాన్నంబులు । అన్నియు యిప్పుడూ ఆరగించుడీ ॥చిన్నీ॥

సహ॥ అమ్మానేనూ । నగరమ్ముదిరిగి బోనమ్ముదెస్తిని ॥అమ్మా॥
కమ్మని శాకము గారెలు పోలెలు । నిమ్మపచ్చడయు నిక్షముగానూ ।
సమ్మదమున యివి సమకూర్చుకొని । సరకున నీ సరసకు వస్తిని విను॥
అమ్మా॥

కుంతి॥ నెమ్మానమునా । బలుసమ్మదమాయెను సహదేవా యిక॥
నెమ్మా॥ యిమ్మహిలౌ పెదకందుకూరు పు । రమ్మన ముప్పిడి నారా
యణకు । సమ్మతిగను యిలసౌఖ్యము లొసగెటి । సారసాక్షుని స్మరియించు
దమిక ॥నెమ్మా॥

వ॥ ధర్మజ భీమాజ్ఞున నకుల సహదేవులార మీరలు యేవురు
యిచ్చట నివసించండి యీ పక్వాన్నము భుజించెదము.

ధర్మ-వ॥ జననీ శ్రీహరిని ధ్యానించుచు భుజించెదము.

ద ర్శ్య

శ్రీపతి మము బ్రోవరావ శ్రితజన పోషణదేవా । యేప్రాద్దునీదు
స్మరణ యేమారము దేవదేవ ॥శ్రీపతి॥ ద్వారకపురనిలయ శ్రీశనారా
యణ దాసపోవ । చేరమెన్నకను కృపచే నీరజాక్ష పాలించుమి ॥శ్రీపతి॥

సం-వ॥ యిట్లు తదేక నిష్ఠచే పాండవులు శ్రీకృష్ణ పరంధాముని
గొనియాడుచు నివసించి యున్నంతలో.

జ్ఞానంభట్లు ప్రవేశం - దర్శ్య

వేదశాస్త్రములు విరివిగ దెలిపెటి । విప్రుడ జ్ఞానంభట్లనురా ।
యీ ధరణిలో మానిలయము నెప్పుడు యేకచక్రపురమును వినరా ॥వేద॥
దేశాటనమును జేయుటకొరకు యీ సమయంబున వెడలితిరా । భాసుర
ముగ పెదకందుకూరు నివాసుని మదిలో దలచెదరా ॥వేద॥

వ॥ సేవకా నేను యెల్లప్పుడు దేశాటన జేయుచు దేశాధీశులకు
వేదశాస్త్ర పురాణములు దెల్పి వారలచే బహుమతులక బొందుచుండెటి
నా నామము జ్ఞానంభట్లని గొనియాడెదరు కావున నేనిప్పుడు శ్రీహరిని
ధ్యానించుచు దేశ సంచారముకై పెడలెడగాక.

దర్శ్య - చెల్లి

గానలోల శౌరీ క్రిష్ణ । దీనుని మొరవినుమా క్రిష్ణ । దానపహరసి
దరిశనమునకై । పూని వేడెదమి భోగిశయన హరి ఆండముగను నిన్నూ ।
నామది । యందున దలచెదరా కిష్టా । పొందుగాను పెదకందుకూరి
గో । విగద జనార్ధన యిందు రమ్మికా ॥గాన॥

త స లో

వ॥ ఆహా నేనిప్పుడు పాంచాల పురంబు జేరవచ్చితిని యిక్కడ దృపద
మహారాజు సభామంటపము అలంకరించాడు యెందులకో కనుగొనెదగాక.

దృవదుడు గాంచి అనుట

వ॥ భూసురేంద్ర వందనములాచరించువాడ యిచ్చట నివసించుడు,
భూసు-వ॥ నరవర చల్లగవర్ధిల్లుము కాని నొక్క- విచారణ.

జ్ఞానంభట్లకు దృవదునకు - వాచం

జ్ఞాన॥ ప్రభువుగారు యిపుడూ మీరే । శుభకార్యము జేయూ
దలచీ । సభనిర్ణయముకు చక్క-వరచినరొ । సవినయముగ యాసంగతి
దెల్పుమి ॥ప్రభు॥

దృవ॥ విభవమొప్పుగానూ ధరణీ । ప్రభులు విటకు వచ్చేదారు ।
పుభయుల కొరకును పుత్రాహముచే । శుభకార్యమునకు శృంగారిచితి॥
విభవ॥

జ్ఞాన॥ భూప యెందుకొరకూ యిటకూ । భూపతులొచ్చెదరూ
యిప్పుడు । యేపనికై యిక యేగుడెంచెదరొ । ప్రాపుగ దెల్పుడి పద్ధతి
యేదొకా ॥భూప॥

• దృవ॥ ద్రాపతి స్వయంవరమూ జేయగ । ధరణీశుల కిపుడూ
లేఖింప । యేపుగాను బంపించి యుంటినిక । యీ పట్టణముకు యేగుడెంచె
దరు ॥ద్రాపతి॥

జ్ఞాన॥ సరెసరె నామదికీ యిప్పుడు । సంతోషంబాయే జనవర ।
సరిగనున్న యీ స్తంభమెందులకొ । అరమర లేకను ఆదియును దెల్పుడి॥
సరెసరె॥

దృవ॥ మరుగెరిగించెదనూ వినుమీ । మత్స్యయంత్రమూను నిల
పితి । ధరణిలో యీ యంత్రము యెవరై నను । శరముచెగొట్టియు విరుదు
బూనవలె ॥మరు॥

జ్ఞాన॥ గురిగాంచియు శరమూ వైచియు । ధరపై యిది బడగా
గూల్చిన । నరునకేమి కట్నము నొసంగెదరొ । సరగునవినుపుడి సంశయ
పడకను ॥గురి॥

దృవ॥ వరనుక ద్రాపతీనీ వారికి । పరిణయ మొనరింతు భూసుర ।
ధరణి కందుకురు ధామునినమ్మయు । పరగనేను యీ ప్రీతి నబూనితిని ॥
వరసుత॥

వ॥ భూసురేంద్ర వినుము యీ మత్స్యయంత్రము తెగటాన్చిన
వారికి నానుకుమారియగు చాపతిని నొసంగెదనని ప్రతిజ్ఞ బూని స్వయం
వరము యత్నంబు జేయుచుంటిని.

విప్రు-వ॥ సరెసరె మహా సంతోషము సంతోషము మాబోటి
బ్రాహ్మణులకు ముద్దపప్పు నెయ్యి లాడు పేడా దొరికె సుదినంబు వచ్చెను
యిక మాపురంబునకుక జనెదగాక.

చెల్లి

రాధేక్రిష్ణ గోపాల కీర్తన॥ (యితలో)

సుజ్ఞానంభట్లు ప్రవేశం - దర్శన

సోమశేఖరుని నామది దలచెటి । సుజ్ఞానంభట్లును వినరా । గ్రామ
గ్రామ సంచారము జేయుచు నీమనిష్టలుచు సలిపెదరా ॥సోమ॥ యేక
చక్రపుర లోకులు నన్ను । యెన్నికతో గొనియాడెదరా । ప్రాకట
ముగ పెదకందుకూరు శ్రీ । వరమపావనుని మరువనురా ॥సోమ॥

వ॥ సేవకా నేను యీ యేకచక్రపురంబున పారోహితము జేయు
చుండెటి వాడను. నా నామము సుజ్ఞానంభట్లుయని గొనియాడెదరు.

సం-వ॥ యిట్లు దెలిపి జ్ఞానంభట్లు రాకగాంచి అనుట.

(త న లో)

వ॥ వోహూ యీ జ్ఞానంభట్లు సంచారముకై జని తొందరగనే
విచ్చేయుచున్నాడు యేగ్రామంబున యేశుభకార్యములు జరుగుచున్నవా
విచారిం చెదగాక.

సుజ్ఞానంభట్లుకు - జ్ఞానంభట్లుకు - వాదం

సుజ్ఞా॥ జ్ఞానంభట్లూ - యేగ్రామముజని శీఘ్రముగ వ స్తివీ ॥జ్ఞానం॥
మానసమున అనుమానములేకను । పూని వినుపు పరపురముల వి ప.
యము ॥జ్ఞానం॥

జ్ఞానం॥ ట్కోణీ దృపదా । వరసుపుత్రి చాపతి శుభలగ్నముకై ॥
ట్కోణీ॥ మానవేంద్రుడును మత్స్య యంత్రమును । పూనినిల్చి గని నేనిటు
వ స్తిని ॥ట్కోణీ॥

సుజ్ఞా॥ మోదామాయే । యిక పోదము పదు యాపురము జేర
గను ॥మోదా॥ పాదుగాను యాపభ్రువు మనకును । లేవనకును డబలిచ్చు
కట్టుములు ॥మోదా॥

జ్ఞాన॥ పాదుగాను । మన పోరోహితులతో ప్రియాణమయ్యా॥
పాదూ॥ యాచినమును మన మిచ్చట గూడియు । మోదముగను యిక
పోద మందరము ॥పాదూ॥

సుజ్ఞా॥ వేడూకాతో । మనవాడలెల్లనూ వరుసగ దిరిగియు ॥ వే ॥
జాడదెల్పి యటకూడగ జేసియు । తోడుగవారల దోలుకవచ్చెద ॥వేడూ॥

జాన॥ నేడూ మనమూ । జతగూడి పోదమిక కోక్కెదీరగను ॥నే॥
రేడు మనకునూ లాడు భక్షులు । జోడుగ బెట్టును యావదొరుక విక ॥

సుజ్ఞా॥ తొందరాగా । పురమందుదిరిగి బ్రాహ్మలకు నిష్పడూ ॥తొ॥
అందరికిని యిదియంత దెలిపియు । ముందుగ వచ్చెద యిందుజేరగను ॥

జ్ఞాన॥ ముందుగానూ । యా ముప్పిడి నారాయణను బోగెట్టి॥
ము॥ అందమైన పెదకందుకూరి గో । విందుని నామదియందు దలచెదను॥

న॥ సుజ్ఞానీ నీవు వేగిరను గాజని భూసురుల కందరికి దెల్పి ప్రియా
ణము జేయుము నే గృహంబునకు ఒనుచున్నాను.

సం-వ॥ యిట్లుదెల్పి జానంభట్లు భననంబునకుజని అచ్చట నివా
సమైయున్న పాండవులగాంచి అనుట.

వ॥ పోరోహితులారా నొక్క విచారణ దెలిపెద వినుడు.

ధర్మ-వ॥ భూసుర యావిచారణ యెద్దియో విన్నవించుము.

ధర్మరాజుకు జ్ఞానంభట్లకు - వాదం

జ్ఞాన॥ పౌరులార । నేపాంచాలపుర ప్రభు సన్నిధికి ॥పౌరూ॥ వూరు
విపులము పుత్సాహముతో । జేరంగొయెదము మీరేమనియెరు ॥పౌరూ॥

ధర్మ॥ మీరూ యిపుడూ । యే కారణమునకై జేరుచుంటిరీ॥
మీరూ॥ వేరులేక యావిధమును వినువుమి । కూరిమిమీరగ గూడిపోవు
దము ॥మీరూ॥

జ్ఞానః సూహుండా । వరపుత్రిక లగ్నము బూనుకొనియునూ ।
భూపా॥ పౌపుక నిత్వను మత్స్యయంత్రమును । రేపు స్వయంవర మేపుగ
జరుగును ॥భూపా॥

ధర్మ॥ అపారీకి । మేమటులె వచ్చెదము అర్చురమాను ॥అపా॥
సాపాటుకు సంశయములేదు యిక । తీసి వాకములు దెచ్చిపెట్టెదరు ॥అపా॥

జ్ఞాన॥ వేరూలేక । పురవిష్టలతోనూ వెడలుదమిష్టడు ॥వేరూ॥
కూరిమిమీరగ మూయి ఆర్చురును । జేరరాండి యాదారిలొ నిలచెద॥
వేరూ॥

ధర్మ॥ ధారూణీహో । యా నారాయణునేల్ నీరజాక్షునీ ॥ధారూ॥
సారెనారెకును స్మరణ జేయుచును భూరివేడ్కచే జేరవచ్చెదము ॥ధారూ॥

సం-న॥ యిట్లు దెల్పి ధర్మరాజు సహవాదరుల వీక్షించి అనుట
తమ్ములార యిటు రాండు.

అర్చురి - వాదం

ధర్మ॥ అనుజలార మీరూవినుడూ । అతిరహస్య మొకటి నిష్పడు ।
వినయముగను మీ వీనుల కింపుగ । వినదెలిపెదనూ విశేషముగాయిక ॥అ॥

భీమ॥ అనుదిశమును నీదూ వాక్కును । మనమునందు నమ్మి
యుంటిమి । మనుజేశ్వర నీమదిగల కోరిక । వినగదెల్పు యా విధమెయ్య
దొకా ॥అను॥

ధర్మ॥ భూవీరుండైనా దృవదుడు । పుత్రిక లగ్నమునూజేయగ ।
సావదానముగ స్వయంవరంబును । కేవలముగనూ తావహించెనట ॥భూ॥

అర్జు॥ యేవిధంబునైనా అగ్రజ । యేగవలయు నిపుడూ నచటికి ।
భూవరునీ నరపుత్రి స్వయంవర । మీవేళ్ళనుగన భావము గుదిరెను ॥యే॥

ధర్మ॥ సావధానముగనూ మనము । నవ్యసాది వేగా జనుదము ।
యీ వేళ్ళను యీ యేదకృపుర । మావల విప్రులు మనకై నిలదిరి ॥సా॥

నకు॥ భూవర మనమిపుడూ వేగమె । పోవుద మార్చురమూ గల
సియు । నీవు నుడివిసా నేర్పెరంగుచును । యేవేళ్ళను చరియించు చుంటి
మిక ॥భూవర॥

ధర్మ॥ ద్రాపది స్వయంవరమూ గాంచగ ! ధరణీశుని సభకూ
నేడును । యీపురమునగల బాపని వారల । దాపుజేసుకొని దనరగ జను
దము ॥ద్రాపది॥

సహ॥ యేపగిదిగనైనా మనమూ । యీస్వయంవరమునకూ
అన్నయ । యేపుగ వుది సంతాపము లేకను । యీపట్లనుయిక యేగుద
మలుపదు ॥యేపగి॥

ధర్మ॥ అంచమొదగానూ మదిరుద ! మొందుచు మనమిపుడూ
యింతలొ । నందనందనుని నమ్ముకొనియు ! పుర । మందబోవుదము అను
జాలార యిక ॥చంద॥

కుం॥ సుందర సోయగమూ గలిగిన । సూనులారపదుడూ పోదము!
కందుకూరు పురమందు వెలసినా । శింధుశయను మదియందు దలంచుచు ।

వ॥ తనయలార యా ద్రాపది స్వయంవరము గాంచుదాము
సదుడు.

సం-వ॥ యిట్లు అర్చురు యేకీభవించి హరిని గొనియాడుచు
పాంచాల దేశంబునకు వెడలుట.

దర్శ - చెల్లి

దేవారావా । హే దీన దయాకర దీనుల బోవగ ॥దేవా॥ భావ
ములో నీపాద సేవయును । యేవేళ్ళను విడలేము జనార్ధనా ॥దేవా॥ నీరా
జాక్షా । మా నేరమెన్నకను చేరిబోవుమీ ॥నీరా॥ ధారుణి పెదకందు
కూరి ముప్పిడి । నారాయణునేల్ నగధర మాధవ ॥దేవా॥

న॥ భూసురులార రాండురాండు ద్రాపతి స్వయంవరము గాంచు
టకు జనుదాము.

సం-వ॥ యిట్లు జనుచున్నంతలో.

గంధర్వుడు ప్రవేశం - దర్శ

గానలోలునీ ధ్యాన్నము జేసెటి । గంధర్వుండనునే వినరా । ఊణి
లోన భుజబలము గలిగినా । తూరుడ రణజయ వీరుడరా ॥గాన॥ పొం
దుగ పెదకందూరులొ వెలసిన నందకొమారుని మరువనురా । అందము
గనునా అతివను వెనుగొని పొందుగ కొలనుకు జేరెడరా ॥గాన॥

ప॥ సచివా నామనంబున యెల్లప్పుడు సర్వేశుని ధ్యాన్నించుచుం
డెటి గంధర్వుండని గొనియాడెదను కావున నా మనోహరిని దోలుకొని
న్నావసంధ్యల దీర్చుకొనుటకై కొలనుకు నేగెదగాకా.

కుంభీనసి ప్రవేశం - దర్శ్య

నాథునిసేవలో సదయము నుండెటి | నామము కుంభీనసి నమ్మా !
మోదముగను చరియిచుచు నుండెటి మదితరొ గంధర్వుల మమ్మా ||
నాదుని॥ క్షితిలోనను పెదకందుకూరి శ్రీ | పతిత పావనుని మదిదలచి |
అతివలతో గుమిగూడియునాదు | పతిసన్నిధికిని జనియెదనూ ||నాథుని॥

ప॥ సఖియా నేను గంధర్వుని సతినై కుంభీనసియని పేరువడసి
యుంటిని యింతలో నానాథుని సన్నిధికి యేగెదగాకా.

చై త్రి

రాధేక్రిష్ణ గోపాలక్రిష్ణా ||

సతి-వ॥ నాథా వందనము లాచరించుచానా.

పతి-వ॥ సఖి చల్లగా వర్ణిలుము.

సతిపతుల - వాదం

పతి॥ కలికీ వినుమా | యా కాననమందున కడు సుందరమా ||
కలికీ॥ కొలనుకేసియును కోర్కె దీరగను | జలకీడల నాటలు నాడుద
మిక ||కలికీ॥

సతి॥ సలలీతముగా | బలు సంతసంబునా సరగున జనియును ||సల॥
పఱువిధంబులను జలకీడలనూ | నలుపుదమిక పదుకొలను సన్నిధికి ||సల॥

పతి॥ నారీమనమూ | యిక యారాత్రియె ఆలకేసియు యిప్పుడు॥
నారి॥ కూరిమి మీరగ గూడి యాడుకొని | వేరులేక నిటు వేంచేయుద
మిక ||నారీ॥

సతి॥ శూరావీరా | యా సోమాశ్రమమున సొంపగు కొలనుకు ||
శూరా॥ ధారుణి పెదకందుకూరి నివాసుని | సారెకు దలచుచు సరగున
జనుదము ||శూరా॥

పతి-వ॥ సరియె యీ సోమాశ్రమమునగల సరోవరముకు జను
దామరమ్మా.

సం-వ॥ యిట్లు యిరువురు జలక్రీడ లాడుటకై కొలనువద్దికి నేగి
నంతలో, పాండవులు హరిని ధ్యానించుచు ప్రైపది స్వయంపరము
గాంచగ వచ్చుట.

దర్శన

వాసుదేవ నీధ్యాసమగువకను । దోసిలోగ్గియుంటిమి కరుణాకర ।
దాసుల పాలిటి దైవము నీవని । దలచుచుంటి మయ్యా శుభకర ॥వాసు॥
సం-వ॥ యిట్లు వచ్చుచున్న పాండవుల గంధర్వుడుగాంచి అనుట.

(తనలో)

వ॥ ఆహ యీ నడిరేయి సరాధముల ధ్వని వినబడుచున్నది
యటకు వచ్చినచో మా జలక్రీడలు భంగంపొందు కావున కడుదూరంబు
వెళ్ళదోలెద గాక.

పాండవులకు - గంధర్వునికి - వాదం

గంధ॥ మనుజాధములారా మీరూ । మరుగు దెలియకానూ యిచ
టికి । అనుమానించక అర్థ రాత్రి యీ వనముకు వచ్చుట వలదిక
పోండి ॥మను॥

ధర్మ॥ అనుమానముదోచే మదికి । అట్టి విషయమూనూ యెట్టిదో ।
వినయముగను నీవివరమేదోకా । వినదెల్పుము యిక విశదముగానూ ॥అను॥

గంధ॥ గంధర్వులు దిరిగే స్థలమిది । గనుగొనుడి మీరూ యిప్పుడు ।
యిందుంటెను మీ యేవణంచెదను । తొందరగను యిక దూరము
జనుడి ॥గంధ॥

భీమ॥ మందబుద్ధివాడా మమ్ముల । మరలించెదవారా నీపూ ।
ముందువెనుక గనకిందు పలికెదవు । గంధర్వుడ నీ గతియు దెలుసుకొ॥

గంధ॥ నాదు పరాక్రమమూ దెలియక । వాడుజేసెదారా వారి ।
పాదుగాను నాపలుశరంబునూ । భేదించియు మీశిరములుదరిగెద ॥నాడు॥

అర్జు॥ నీదు మధుబాణచీ మేమూ । నింతలో జననమురా వారి ।
కోధము హెచ్చెను కోలహలముచే । పాదుగ నిన్నిట పట్టివధించెద ॥

గంధ! అభమాధమ నీవూ చాలా | వొదలెడవేలనురా వారి! |
వృధవ నిన్ను యీ పదను శరంబుచే | వధగావించెద వరే నిలువరా ||అధ||
నకు! మధహంకారముచే లెల్లెవు! మచ్చర మణచెవరా కూర! |
కమల నివ్వకను కరవాలముచే | కుదురుగనిన్నిట గూల్చెద చూడరా ||మధ||
గంధ! విక్రముగను వినరా మిమ్ముల! నేలగూల్చెదనురా వారి!
యిక్కడ నిల్వక యెక్కడికేగిన | దక్కనివ్వకును ధగ్గముజేసెద ||విక్ర||
సహ! చిక్కితి వికారరా నిన్ను | స్మృక్కణగించెదరా చోరా |
మహ్మవతో పెదకందుకూరు శ్రీ | మాధవు దలచియు మడయజేసెదను ||
చిక్కితి||

అర్జునునికి గంధర్వునికి - వాడు

అర్జు! వరే నీవు మావడి బలమెరుగక | వచ్చితివిక నిలునిలుమిరా!
సరిగనిన్ను యీ సంగరమందున | సంహరించెదను గనుగొనరా ||వరే||
గంధ! సరాధమా నాపరాక్ర మెరుగక | నన్ను చులుక నెంచెద
చారా | బిరాన యాకర శరంబుచేసి | బిరుదుమాపెదను నిలువుమిరా ||
నరా||

అర్జు! క్రూరనిన్ను నావీరత్వముచే | కూలజేయకను విడువనురా |
ధీరమీర శరధారలు గురిపియు | ధారుణిపై బడవై చెదరా ||క్రూర||
గంధ! ధారుణి పెదకందుకూరు ముప్పిడి | నారాయణునేల్ శ్రీహ
రినీ | సారెకునామది కోరిభజించుచు | పోరున నిను వధియిచ్చెదరా||ధారు||

గంధర్వుని - వృత్తము

మనుజాధమ నీ మదవణగించెద | ఘనగర్వమును గ్రక్కున
దీసెద | కనుగొనరా నిను ఖండన జేసెద | రణమున బట్టియు రయమొన
రించెదా ||మను||

అర్జునుని - వృత్తము

వరే గంధర్వుడ వచ్చెరబాణం | దురమున నిన్నిక దునుమక విడు
వను | పరిపరి విధముల పలికెద వేలను | తరులుము శమనుని ధామము
జేరక ||వరే||

వ! వరే గంధర్వా నీవు గర్వించినందుకు ఫలమనుభవించితివా;

సం-౪॥ యిట్లు గంధర్వుడు మూర్ఛపడి నంతలో కుంభీనసి దిగు
లొంది శోకింపుచు అర్జనునిడేరి అనుట.

అర్జనునకు కుంభీనసికి - వాదం

కుంభీ॥ పతిభిక్ష బెట్టుమయ్య ప్రభువర యీ పణికిపుడు । ఊతిలో
నేనుండజాల పతివిహీన విభవమేల ॥పతి॥

అర్జ॥ అతివరొ నీ వరుని యిపుడు హతమొనర్చుకను వీడునను ।
బ్రతిమిలాడుటయు నీకూ ఫలమేమిలేదు పొవ్వి ॥అతి॥

కుంభీ॥ పాదంబులు వదులజాల పతిని విడచి బ్రతుకజాల । నాదు
మొరగైకొనీ నానాధుని రక్షించు స్వామి ॥

అర్జ॥ క్రోధంబును విడియు నీనాధుని రక్షించితిని । పాదుగ పెడ
కందుకూరి పరమాత్ముని కృపవలనా ॥క్రోధం॥

ప॥ అబలా నీనుగుణంబుకు సమ్మతించి యిదో నీవరుని లేపితిని
యిక మీ నిలయంబునకుఁ జనుడు.

సం-౪॥ యిట్లు అనుచుండగా గంధర్వుడు మూర్ఛదేరి అర్జునుని
పాదంబులపై బడి.

దర్శన

గంధ॥ శరణిదె గైకొనుడు మీదు చరణములకు మ్రొక్కెదాను ।
పరిపరి విధముల మిమ్ముల బలికితి ననుకరుణించుడి ॥శర॥

ప॥ మహానుభావ మీ చరణంబులకిదె వందనంబు లాచరించువాడను
నా నేరంబు లెన్నక రక్షించుడు.

అర్జ-ప॥ గంధర్వా నీకులసతి నుగుణంబులక మెచ్చి నిన్ను రక్షించి
తిని యిక మీ నిలయంబునకుఁ జనుడు.

సం-౪॥ యిట్లు గంధర్వులు వెళ్ళిపోయి నంతలో.

ధర్మరాజు అనుట

ప॥ అర్జునా యీ గంధర్వులు వెళ్ళిపోయిరి యిక మనము దృవ
దుని పురంబునకుఁ జనుదాము పదుము.

చెల్లి

రాధేశ్రిష్ణ గోపాలశ్రిష్ణా ||

సం-వ|| యిట్లు పురంబుజేరి కుంతిదేవి అనుట.

వ|| కొమారులార యిచ్చట కుమ్మరవారి గృహము వున్నది కావున మనము యిక్కడనే నివాసము జేయుదాము మీరు స్వయం వరం వేళ్ళకు రాజుగారి సభకు జనుడు.

సం-వ|| యిట్లు పంచపాండవుల కుంతిదేవితో సహితముగ కుమ్మర వారి గృహమున యున్నంతలో. హస్తినా పురంబున

దుర్యోధనుడు ప్రవేశం - దర్శన

దురవిక్రముడను దోర్బల శూరుడ దుర్యోధనుడను నేవినరా । కరి పురమును నే పరిపాలించెటి ఘనుడను వీర పరాక్రమరా ||దుర|| సుతుడు లక్ష్మణుడు సుతలక్ష్మణయూ సుగుణము గలిగిన వారిలురా । క్షితిలోనను పెదకందుకూరు శ్రీపతిత పాపనుని దలచెదరా ||దుర||

వ|| సచివా మాపరాక్రమంబు వినుము దృతరాష్ట్ర గాంధారి గర్భజనితుండనై యీ నవఖండ పృథివి పరిపాలించె దుర్యోధన చక్రవర్తి యని గొనియాడెదరురా వారీ సూత్రధారి. యిచ్చట సభాసీనుండనై యుండెదగాక.

శకుడు ప్రవేశం - దర్శన

శరవిద్యలలో శ్రేష్ఠుడనేనిక శకుండయను బలుశూరుడరా । ధరణి జనులు నను పరిపరి విధముల నిరంతరము గొనియాడెదరురా ||శర|| సుందర ధీకుడ సుగుణ విచారుక సుయోధనునికడ నుండెదరా । పొందుగాను పెద కందుకూరు శ్రీనందకుమారుని దలచెదరా ||శర||

వ|| సేవకా నేను సదయంబు శ్రీభగవానుని పదంబుల ధ్యాన్నిం చుచు హస్తినాపురంబున సుయోధనునికి సునయోక్తుల దెల్పుచు నుండెటి సానామంబు శకుండని యందురు. యింతలో రాజుగారి సభకు జనువాడా.

చెలి

రాధేక్రిష్ణ గోపాల క్రిష్ణా ?

సం-ప|| యిట్లు సభనజేరి దుర్యోధనుని గాంచి అనుట.

ప|| సుయోధన నీమడిగల కోర్కెయేదియో విన్నుము యావిష
యంబులేవియో గనుగొనెదగాక.

దుర్యోధనునకు శకునకు - వాదం

దుర్యో! మామా విను పాండవులను మరణము గావించితీమి ।
యేమిశంఖలేక యిపుడు యేలేద నవఖండ పృథివి ||మామా!శకు|| పామరులగు పాండవుల నామము లేకుండనాయె । భూమి
శ్వర నీ వొకడవె భూభారము నిలుపుమయ్య ||పామ||దుర్యో|| పాలిపగయు దీరె వారి భాగము మనకును లభించె ।
వాల్మాయముగాను నాదు వాంఛయు యీడేరె నయ్యా ||పాలి||శకు|| ఫలాక్షుం కృపవలనా పాలి భాగమును చిక్కెను । క్షౌలో
పెదకందుకూరి స్వామిని మదిమరువ కికనూ ||ఫాలా||ప|| దుర్యోధనా శ్రీపరంధాముని కృపవలన నాదాయాదుల భాగ
ము చేజిక్కిను తమమనసానందంబుగ రాజ్యంబు పరిపాలింపుము.

సం-ప|| యిట్లు యిరువురు సంభాషించుచున్నంతలో

కర్ణుడు ప్రవేశించి - దర్శన

రాధారుక్మిణి నాధుని దలచెటి రణజయుడనునే కర్ణుడరా మోద
ముగను దుర్యోధను యాజ్ఞను కాదనకను చరియించెదరా ||రాధా|| అంగ
దేశమును పరిపాలించుచు ఆనందంబుగ నుండెదరా । రంగుమీరు పెద
కందుకూరు శ్రీరమణుని మరువక దలచెదరా ||రాధా||ప|| సుబుద్ధి నేను భుజబలపరాక్ర విక్రముండనై అంగదేశమును
పరిపాలించుచు యీ భూమండలమున వానకరుండని ప్రఖ్యాతి వహించిన
నానామము కర్ణ భూపాలుండని గొనియాడెదరు, యింతలో నేను సుయో
ధనుని సన్నిధికి జనువాడ.

చెల్లి

రాధేక్రిష్ణ గోపాల క్రిష్ణా ||

సం-వ|| యిట్లు సుయోధనుని సభజేరి తనలో

వ|| వో-హేలా శ కు ని దు ర్యో ధ ను లు యేమో సంభాషించు
చున్నారు విచారించెద గాక. (ప్రకాశముగ)

వ|| సుయోధన మీలో మీరు విచారించుచు కూర్చున్నారు కారణ
మెద్దియో విన్నుడు.

దుర్యోధనునికి కర్ణునికి వాదం - చెల్లి

దుర్యో|| ప్రాణా మిత్రా | యా పాండవేయులు యరమపదించిరి ||
ప్రాణా|| మానసమున అనుమానము దీరెను | దానకర్ణ ధర దక్కెను
మనకూ ||ప్రాణా||

కర్ణ|| మానవేంద్ర | వ్రపాయము లెన్నియు బన్నినగానీ ||మానా||
ప్రాణగాతలను బడయక నేటికి | మానుగ అగ్నిలో మరణించిరియిక ||

దుర్యో|| పురగంబులనూ | యటగరిపించిన విషభూత నొందకను ||
పుర|| అరుదుగ మన యందరిని దూచుచును | దిగెను భీముడు దీరత్వం
బునా ||పుర||

కర్ణ|| మరణమొందె | టీ మరుగు లెన్నియూ బన్నినగానీ ||మర||
అరిమురికొల్పిన అన్నివృద్ధైతుడ | వరకు లక్కమందిరమున మడసిరి ||మర||

దుర్యో|| పన్నుగాను | విషవన్నము నిడినను పవనాత్మజుడూ |
యెన్నికతో యా అన్నముదినిమన | సన్నిధిజేరెను సంతసముననూ ||స||

కర్ణ|| అన్నీటనూ | యే ఆరమరలేకను ఆనందించియు ||అన్నీ||
పన్నుగ లక్కా భవనమందునా | కృష్ణనవారలు గతమైపోయిరి ||అన్నీ||

దుర్యో|| వేయూవిధులూ | యా వాయుకొమరూడు వడిబలంబుచే |
వేయూ|| పాయనిభాధలు ఇరపి చివరకు | కాయమువిడె లక్కా గృహ
మందునా ||వేయూ||

కర్ణ|| కాయాముగనూ | పెడకందుకూరి కరకంఠునికృపచే ||కాయా||
నీయభిలాషయు నెరవేరెనుయిక | పాయకపుడమినిపరిపాలించుము||కాయా||

వ॥ సుయోధన శ్రీపరంధామునికృతపదే నీయభీష్టమును నెరవేరెను
యిక యీనవఖండపృథివి పరిపాలింపుము

దుర్యో-వ॥ కర్ణా యిదియునుంగాక నొకమనవి వినుము.

దుర్యోధనునికి కర్ణునికి వాదం

దుర్యో॥ ద్రోణాచార్యుని బాణవిద్యకును । నూనతమైతిమి నూర్చు
రమూను । గాన ధనుంజయు బాణవిద్యకును । దోషిండు మెచ్చెను దోర్ష
లుడనియు ॥ద్రోణా॥

కర్ణ॥ మానసముననూ అనాటిచేనే । మదిలోవ్యాకుల మొందుచు
నుంటిని । పూనుకున్న పని పూర్తినాయెను । యీనాటికి మనకేమి కొనుప
యిక ॥మాన॥

దుర్యో॥ పాలివారల భాగము జిక్కిను । యేలెద రాజ్యము యేక
ముగానూ । త్మలోనను పురజనులు బొగుడగ । మేలుగనే పరిపాలన
జేసెద ॥పాలి॥

కర్ణ॥ చాలగనూ భూజనులు బొగుడగ । వాలాయంబుగ వాంఛ
దీరగను । త్మలో కందుకూరి ఘాతా ముని మది । మేలుగ దలచుచు
యేలుము రాజ్యము ॥చాల॥

వ॥ దుర్యోధన మన దాయాదులు లక్కా గృహంబున ధగ్ధమై
పోయిరి యిక నీవు యీ నవఖండ పృథివి యేకచక్రంబుగ పరిపాలింపుము.

సం-వ॥ యిట్లు సభలో జరుగుచున్నంతలో.

ద్రోణాచారి ప్రవేశం - దర్శు

రాధాలోలా । నీపాదపద్మములు ప్రస్తుతించెదను ॥రాధా॥ ఆదీనుడ
వీవని స్మరియించితి । మోదముగను నను బోవుము శ్రీహరి ॥రాధా॥
దీనారత్న । నాదిక్కునీవెయని మ్రొక్కుచుంటిని ॥దీనా॥ గానలోల కన
కాంబర ధరహరి । దానవ మర్దన దయజూడుము నను ॥రాధా॥

వ॥ సచివాగ్రిణి నేను కౌరవ పాండవులకు ధనుర్విద్య నభ్యసింపజేసి
లోకంబెల్ల ప్రసిద్ధి నొందిన నా నామంబు ద్రోణాచార్యుండని గొనియాడె
దరు నేనింతలో సుయోధనుని సభకు జనువాడా.

చెల్లి

రాధేక్రిష్ణ గోపాలక్రిష్ణా ||

సం-వ|| యిట్లు దుర్యోధనుని సన్నిధికి విచ్చేసి,

వ|| సుయోధన యీ శకుని కర్ణాదులతో విచారించుచున్న విషయ మెద్దియో విన్నవించుము.

ద్రోణాచారికి దుర్యోధనునికి - వాదం

దుర్యో|| గురువరేణ్య విచుమా లక్ష్మ | గృహమున పాండవులూ నుండియు | సరిగ అర్థరాత్రి ఆ నిలంబున | అరుదుగ ఆద్వయ హతమై పోయిరి ||గురు||

ద్రోణ|| దురియోధన యేమీ అట్టి | దురవిజయూలైన పాండు | పరకొమాకులీ మరుగు నెరుంగక | పరమపదవి జేరి మహనీయులు ||దురి||

దుర్యో|| యిరవుగ తమమదికీ యిప్పుడు | యితవ్యసనమేలా గురు వర | పరమానందంబాయెను మనకిక | కరిపురమును నేపరిపాలించెన ||

ద్రోణ|| గురుదక్షణయేనూ గోరగ | నరుడు నాదువాక్కు నమ్మి యు | దురముజేసి యా దృపదుని బట్టియు | సరగున దెచ్చెను సాహస తోరుడు ||గురు||

దుర్యో|| వసమున జన్మించినట్టి | వారికొరకు వగపూ యేలను | ఘనశూరులు నాకును యిలలోనను | అనుజులున్నరూ ఆతిబల వీరులు ||

ద్రోణ|| అనుజు లెందరున్నాగానీ | అర్జును సరిరారూ పూనీ | ధనుర్విద్యయందున యిలలోనూ | ధన్యత నొందెను ధనుంజయుండే ||అను||

దుర్యో|| ఆర్య యెవుడు మీరూమాదూ | అన్నము గుడుచు చునూ యిప్పుడు | వీరుడనుచు యీ తీరు అర్జునుని | పేరు బాగడపపు పూరుకొమ్మి యిట ||ఆర్య||

ద్రోణ|| ధారుణి పెడకందుకూరీ | నారాయణునేలూ శ్రీహరి|| ధారు|| యేరీతిగమును యేలగలడొనను | దూరబోకుమీ దుర్యోధన యిక ||ధారు||

వ|| దు ర్యో ధ న నేనను వాక్కులకు శ్రాద్రంబొందుట యేలను శాంత హృదయుడవై యీ నవఖండ పృథివి పరిపాలింపుము.

సం-వ॥ యిట్లు సంభాషించు చున్నంతలో.

భీష్మాచారి ప్రవేశం - దర్శ్య

గంగకొమారుడ ఘనబల శూరుడ । గాంగేయుండనునే వినరా ।
సంగరనైరుతి సమసి జేసినా శౌర్యపరాక్రమండును గనరా ॥గంగా॥ ముంద
రాంగుడును ముగుణాకరుడను । శూరుడ భజబల వీరుడరా । పొందుగాను
పెదకందుకూరు శ్రీనుండకొమారుని దలచెడరా ॥గంగా॥

న॥ సేవకా భజబల పరాక్ర విక్రముండనై లోకంబులో పొగుడత
వొందిన నా నామము భీష్మాచారియని గొనియాడెదరు. నేనింతలో దుర్యో
ధనుని సభకు జనువాడ.

చెల్లి

రాధేక్రిష్ణ గోపాల క్రిష్ణా ॥

సం-వ॥ యిట్లు సభజేసి దుర్యోధనుని గాంచి.

.వ॥ సుయోధన కర్ణద్రోణాదులతో సంభాషించుచున్న విషయ
మెద్దియో విశదపరచుము.

భీష్మాచారికి దుర్యోధనునకు - వాదం

దుర్యో॥ తాతాగారూ । మనదాయాదులునూ దహనంబయ్యిరి ॥
తాతా॥ ఖ్యాతిగాను యీ కరిపురంబును । హేతువచే నేయేలెద సద
యము ॥తాతా॥

భీష్మా॥ నీతీలోనూ । యీ భూతలమును ప్రఖ్యాతిగ నేలుము ॥నీతీ॥
నీతపంబునూ నేడు ఫలించెను । జ్ఞాతులు ధరలో గతమై పోయిరి ॥నీతీ॥

దుర్యో॥ యింతాలోనా । బలుసంతసమాయెను సా హ స శూర
॥యింతా॥ మంతనమున యాకుంతి సూనులా । చింతన పదిలెను శంతను
తనయా ॥యింతా॥

భీష్మా॥ కుంతీ మతులూ । బలవంతులు వారలు వసుధలోపలా ॥
కుంతీ॥ అంతమొందిరని అన్నంతలోబల్ । చింతనగలుగును మంతనము.
ననూ ॥కుంతీ॥

దుగ్యో॥ శూరామనకూ । యిక వారివార్త లావరుసలు యెందుకు
॥శూరా॥ కోరికతో గజపాద సదయమును । నేరుపుగనుయిక నేలెడ
ముదమున ॥శూరా॥

భీష్మా॥ కారవేంద్రా । నీకాంక్ష దీరెయిక కరిపురమేలుమి ॥కార॥
ధారుణి పెదకందుకూరి నిలయుడౌ । మారజనకునీ మదిలోనమ్మియు॥కార॥

వ॥ సుయోధన యాపాండుసూనులు భండన జయులు గనుక వాకా
నొకప్పుడు జ్ఞప్తికి వచ్చెదరు, సరియె పరమపదవి జేరినవారికి వగవనేల
యిచ్చట నివసించుదాము.

సం-వ॥ యిట్లు సుభాషించుచు యున్నంతలో.

దుశ్శాసనుడు ప్రవేశం - దర్శు

సుయోధనుని ప్రియ సహోదరుండను । నుగుగుడ దుశ్శాసను
డనురా । నయంబుగను యీ నరవరులలో నేజయమొందిన యువరాజు
నురా ॥సుయో॥ అందముగను నా అగ్రజయూజ్ఞలో । పొందుగ నేచరి
యింతునురా । డెందనుండు పెదకందుకూరి శ్రీ । చంద్రశేఖరునీ దలచె
దరా ॥సుయో॥

వ॥ సేవకా నేను దుర్యోధన చక్రవర్తి ప్రియసహోదరుండనై
విలసిల్లిన నా నామము దుశ్శాసనుండని గొనియాడెదరు కావున నేనిప్పుడు
మా అగ్రజుని సన్నిధికి జనువాడ.

చెల్లి

రాధేక్రిష్ణ గోపాల కిష్టా॥ (యింతలో)

సైంధవుడు ప్రవేశం - దర్శు

సింధుదేశ పరిపాలుడ నామము సైంధవుడని గొనియాడెనురా ।
అందముగను జన్మించురు కొలువగ యిందరుడెంచిన వాడనురా ॥సింధు॥
మధోన్మత్తులను మధంబణచెటి । మహాబల పరాక్రమనువినరా । పృథివి
లోనను పెదకందుకూరి మధుసూదనునీ దలచెదరా ॥సింధు॥

వ! సచివా నేను భుజబల పరాక్రముండనై గదాధకుండనై సింఘ దేశంబు పరిపాలించెటి నా నామంబు సైంధవుండని గొనియాడెదరు నేనింతలో నుయోధనుని సభకు జనువాడ.

చైత్రి

రాధేక్రిష్ణ గోపాలక్రిష్ణా " (యితలో)

శల్యుడు ప్రవేశం - దర్వు

మదుసూదనునీ సదయము దలచెటి | మహాబలుడను నే శల్యుడరా | కదనమునను యెదురించెడి వైరుల | వధయొనర్చెటి వాడనురా ||మదు|| ధృతరాష్ట్రేంద్రుని సుతుడైన యా దుర్యోధనుకడ కేగెదరా | క్షీతి లోనను పెదకందుకూరు శ్రీ | పతిత పావనుని దలచెదరా ||మదు||

వ! సుబుద్ధి నేను భండనంబున వైరుల తండంబుల గుండెలుజీల్చెటి మహాబల పరాక్మండనగు నానామము శల్యుండని బాగచెదరు. నేనింతలో కురువీరుని సన్నిధి కరగువాడా.

ధృతరాష్ట్రుడు ప్రవేశం - దర్వు

క్షీతిలోనను సమృత్తి వహించినా | ధృతరాష్ట్ర మహారాజునురా | శత సుకుమారులు అతిబలశూరులు | సుత దుస్సలయను నామమురా || క్షీతి|| సలలితముగ గాంధారి సాధ్విమణి | కులసతి యనబరగెను వినరా | యిలలోనను పెదకందుకూరు శ్రీ | జలజాతుని మదిదలచెదరా ||క్షీతి||

వ! సచివాగ్రేణి యీ నవఖండ పృథివికి అధిపతి నై పొగడొండ బడిన నా నామము ధృతరాష్ట్రుండని గొనియాడెదరు శ్రీహరిని స్మరించుచు యిచ్చట నివసించెదగాకా (యితలో)

విదురుడు ప్రవేశం - దర్వు

మదుసూదనునీ మదిలోదలచెటి | విదురుడ హరి సేవకుడనురా | విదితముగను కరిపురమునందునా సదయము మా నెలవును వినరా ||మదు|| ధారుణి పెదకందుకూరు ముప్పిడి | నారాయణునే శ్రీహరినీ | సారెసారె కేమారక సదయము కోరిభజించెటి వాడనురా ||మదు||

వ॥ సచివాగ్రణి యెల్లప్పుడు డెండంబునందు శ్రీహరి ధ్యాన్మము మరువక చరించెటి నానామము విదురుండని బిలచెదరు. నేనింతలో ధృత రాష్ట్రుని సన్నిధికిఁ జనువాడ.

చెల్లి

రాధేక్రిష్ణ గోపాలక్రిష్ణా ॥

వ॥ ధృతరాష్ట్రేంద్ర వందనము లాచరించువాడ.

ధృత-వ॥ జయప్రదముగా నర్థిల్లుము, నొక యోచనగలదు యిచ్చట నివసించుము.

ధృతరాష్ట్రునకు విద్యుధునకు - వాదం

ధృత॥ విదురా వినుమా । యావిధిక్రమ దప్పియు వీరపురుషులూ ॥
విదురా॥ సుదతి కుంతితో సదయులు పరమ । పదవి జేరి పాండు కొమా
రులు ॥విదురా॥

విదు॥ నిదురాలొన । యాసదయులుండ శైరిసగమురాత్రియు ॥
నిదు॥ సదనమునకు యేవిధము అగ్నిబడి । కాలిపోయిరి కుంతికుమారులు॥
నిదు॥

ధృత॥ అనుజూడూను । వనమున గతియించిన దినము మొదలు
కొని ॥అను॥ కనికరమున యీ తనయుల బెంచితి ఘనభుజబలులూ గతమై
పోయిరి ॥అను॥

విదు॥ మనమూనందూ । యాఘన పాండవులూ జ్ఞప్తికి వచ్చిన ॥
మన॥ అనేకముగ మది అలలు కొల్పుచును । కనులనిండ నీరును వచ్చును
యిక ॥మన॥

ధృత॥ భువిలో వారీ । యేపోలిక లేకుంటాయెను విదురా ॥భువి॥
భవలో ప్రతాప్రాలు భండన విజయులు । భవనమునందున భస్మమయ్యిరో॥
భువిలో॥

విదు॥ యెవరీకర్తా । యిలయెటులనున్నదో యిలనాయక విను ॥
యెవరీ॥ భువియా పీచులు భుజబలశూరులు । వివిధ గతులయే విధి నొందిరి
యిక ॥యెవరీ॥

దృతః యెందూగానా । యా సుందరాంగుల అందచందమును ।
 యెందు॥ అంధుడనై నే మందబుద్ధిచే । పొందుగ వారల పురమెడలించితే
 విదు॥ డెందామందూ । ఆసందియమేలను సరసగుణాభ్యు॥ డెం॥
 పొందుగాను పెడకందుకూరు పుర । నందనందనుని నామము దలుపుము ॥
 ఎ॥ మహాత్మా పరమపదించిన వాకికై వగపునొందనేల ధైర్యం
 ఒవలంబింపుము.

సం-వ॥ యిట్లు సుభాషించుచున్నంతలో దుర్యోధనుని సభకు
 పాంచాల దేశమునుంచి నొక యవకుడు శుభలేఖ గొనివచ్చి అనుట.

ప॥ మహావీరభా పాంచాలదేశంబునేలె దృఢ మహారాజు ద్రౌపది
 స్వయంవరము గురించి శుభలేఖ ఒంపినాడు యిదో గాంచుడు.

దుర్యోధనుడు లేఖను చేకొని చదువుట

సీ॥ శ్రీయత ధరపాల శ్రేష్ఠులకును దృఢః । భూషరుండును వ్రాయు భావ
 మిదియు । సుకుమారి ద్రౌపదికి శుభలగ్నమునుజేయ । స్వయంవరము
 నిర్మిస్తే సంతసమున । సభను జేరగవచ్చి నాహసంబున నిలిచి । వడి
 బాణమును బట్టి కడురయమున । మహా విచిత్రంబైన మత్స్య
 యంత్రముద్రొంది । మగువను చేకొనుడు మాన్యులార॥ సీ॥ యెంత్ర
 మును గొట్టె విధమును యెట్టులనగ । వొక్కసారె బాణంబును
 యెక్కుబెట్టి । వామనేత్రముకు గొట్టియు భూమిపైన । బడగ వేయ
 వలె యిదె యంత్ర ప్రతిన వినుడి ॥

సం-న॥ యిట్లు చదివి సభాసదులగాంచి.

ప॥ వోహూ భీష్మ ద్రోణ కర్ణశృద్ధామ పైంధవాధి యోధలార
 పాంచాల దేశాధీశుండైన దృఢ మహారాజు ద్రౌపది స్వయంవరము
 గురించి శుభలేఖ ఒంపించినాడు. అట్టి స్వయంవరము సభలో మత్స్య
 యంత్రము బన్నియున్నాడట ఆ యంత్రమును ద్రొందినవారికి తన సుకు
 మారియగు ద్రౌపదిని యిచ్చి వివాహంబు గాపించువాడట మనసుందర
 మిప్పుడు యా స్వయంవరముకు జనుదాము పదుడు

భీష్మా॥ సరసరె తను యాజ్ఞాను పారముగ వెళ్ళుదాము పదుము.

కొరవుల - వాదం

దుర్యో! తాతా వినుమా । యా ద్రావది స్వయంవరమునుగాంచ గనూ ॥తాతా॥ యీతేరున నివసించుడి మీరలు । హేతువచే యిపు డేగుదమికనూ ॥తాతా॥

భీష్మా! ప్రీతితోనూ । వోభూతలాభిప పోదము పదుము ॥ప్రీతి॥ సీతమ్మలనూ నెల్లర గూర్చుక । భ్యాతిగాను యా కన్యను గనుగొన ॥ దుర్యో! ద్రోణాచార్యా । యా దృవదుని సభకునుతూగి జనుద మిక ॥ద్రోణా॥ మానసమున అనుమానము లేకను । మాణిని స్వయంవర మదిగాంచగనూ ॥ద్రోణా॥

ద్రోణా! పూసీ మనమూ । యా భూతలనాధుని పుత్రికనూగన ॥ పూసీ॥ గానవిసోదుని మానసమందును ధ్యాన్మము జేయుచు తరులుద మిప్పడె ॥పూసీ॥

దుర్యో! రాధా తనయా । వోరణవిజయా యారమణిని గాంచగ॥ రాధా॥ మోదముగను మన యోధలపెనుగొని । పోదమురమ్మిక । నాదు మిత్తుడా ॥రాధా॥

కర్ణ! నీదూవాక్కుకూ । నేకాదనకను యిక కదలు దిప్పడె । నీదూ॥ పాదుగనూ యా పాచాలాదే । శాధీశుని సమ్మోదముగనుటకు ॥నీదూ॥

దుర్యో! మామా శకునీ । యా మత్స్యయంత్రీమును మదయ జేయుటకు ॥మామా॥ నేమము దప్పక నేగుద మిప్పడె । ప్రేమాస్పదముచె మీరురాండి యిక ॥మామా॥

శకు! భూమిపాలా । యా భూవరుడుండెటి ప్రోలుకు వేగమె ॥ భూమి॥ కాముక జనుదము కనకరథంబున । తాము ప్రయాణము త్వరగ యొనర్చుడి ॥భూమి॥

దుర్యో! అనిజా వినరా । స్వయంవరమునకును యరదుగ యిప్పుడు ॥అను॥ వినయంబుగనూ మన మందరమూ । జనగవలయును చయ్యన వెడలుమి ॥అనుజా॥

దుశ్శా! మనుజానాథ । యా మత్స్యయంత్రీమూ మహిమ యెట్లులో ॥మను॥ కనుగొనుదము అట కరగియు వేగమె । జనుదము పదుమిక జాగుసేయకను ॥మనుజా॥

దుర్యోధన్ యిందూ రమ్మి ! వోసైంధవ ముకాబల నాహసనూరా !
యిందూ ! హిందుగ దృశమని పుత్రి స్వయంవరం । అందరమును గన
అరుగుద మిప్పడు ॥యిందూ॥

సైంధవ ! అందాముగనూ । యిక అరుగుదమిక పదు అవనినాయక !
అంద ! కందుకూరు పురమందు వెలసినా । చంద్రధనుని మదియందు దలచు
చును ॥అందా॥

దుర్యోధన్-వ॥ యోధానయోధలార మీరందరు ఆస్త్రశస్త్రబులను
ధరించుకొని రథంబులు శిద్ధపరచండి పెళ్ళిదాము.

సం-వ॥ యిట్లు కౌరవులు స్వయంవరమునక జనుటకై స్రవత్సం
శాచుండిగా.
(ద్వారకలో)

క్రిష్ణుడు ప్రవేశం - దర్శన

• యధువంశజుడను యశోద తనయుడ । మధుసూదనుడను నేవినరా !
పృథివిలో దాసుల హృదయమునందున సదయమునే చరియించెదరా
॥యధు॥ నీలవర్ణుడొ నిఖిల లోకముల పాలనజేసెటి వాడనురా । మేలగు
రాధాలోలుడ గోపరిపాలుడ పంకజ నాభుడరా ॥యదు॥ ద్వారకవాసుడ
దామోధరుడను దానవ మర్ధనుడను వినరా । ధారుణి పెదకందుకూరి
ముప్పిడి నారాయణునేల్ వాడనురా ॥యధు॥

వ॥ యుద్ధవా దేవకి వసుదేవ గర్భజనితుండనై విలసిల్లిన నానామము
గోపాలక్రిష్ణుండని గొనియాడెదరు కావున యిప్పుడు పాంచాల దేశా
ధీశుండైన దృపదుడు ద్రావతి స్వయంవరము నిర్మించి శుభలేఖ బంపించెను
యింతలో నేను యా దృపదుని సభకుక జనుచాడను.

సం-వ॥ యిట్లు క్రిష్ణుడు రథంబు శిద్ధపరచు చున్నంతలో.

బలరాముడు ప్రవేశం - దర్శన

బలపరాకృడను భండన జయుడను బలరాముడనూ నేవినరా ।
యిలలోనను యెదురించిన వైరుల యేవుమాపెటి శూరుడరా ॥బల॥

శ్రీశుభాంగుడను శిష్టపాలుడను శ్రేయస్కరుడను మదిగనరా । భాసురముగ
పెదకందుకూరి విశ్వేశుని ధ్యానయు మరువనురా ॥బల॥

ప॥ మతే పృథ్వామచెరంగిం ద వినుము సచివా నేను భుజబల
పరాక్ర విక్రీణుంకనై । నైరుల తండంబుల గండడంచి మె గ డు గా
యీ భూమండలంబున జయమొందిన నా నామము బలరాముడని సకల
జనులు గొనియాడెదరు కావున యిప్పుడు శ్రీక్రిష్ణునిసన్నిధికి జనువాడను

చెల్లి

హరహర శంకర పాపభయంకర ॥

సం-ప॥ యిట్లు శ్రీక్రిష్ణుని జేరి అనుట.

ప॥ సహౌదరా క్రిష్ణా రథంబుశృంగారించి శిద్ధముగానుంచినావు
యేకార్యము సాధించుటకై జనుచున్నావో వాక్యాశీంపుము.

క్రిష్ణ-ప॥ అన్నయ్యా యిచ్చుట నిసమించుడి విన్నవించెదను.

బలరామ క్రిష్ణుల - వాదం

బల॥ చిన్ని అనుజ క్రిష్ణా సీమా । చెన్నుమీరగ నూ రథమున ।
క్రిష్ణనతో యేకార్యంబునకును । కదులు చుటివో కాంక్షతో దెల్పుమి॥

క్రిష్ణ॥ అన్న సగనుగొనుమా యిప్పుడు । అతిముదమొందుచునూ
మనమూ పన్నుగ వినుము దృవదుని సన్నిధికి । యెన్నిక మీరగ యేగుడ
మిక పడు ॥అన్న॥

బల॥ యేపనికై మనమూ వేగమే । యేగవలయు దెల్పూ క్రిష్ణా ।
గోవబాలక యీ పురమునకును । యీ పట్టను జనుటేమి విచారమొ

క్రిష్ణ॥ దా॥పతి స్వయంవరమూ బూనియు । ధరణీశుడు మనకూ
లేకను । బాపని వారిచే బంపించెను విను । నీపైనంబును నెప్పుడో
దెల్పుమి ॥దా॥ప॥

బల॥ సరెసరె అటులైనా మనమూ । సరగున నేగుడమూ
రథమున । తరులుము మదుసూదన జాగేలను । నరవరుని సభనట్టె గాంచ
గను ॥సరె॥

క్రిష్ణు॥ యిరహందగ యికనూ రథమును । యెక్కుడి శీఘ్రముగా
అన్నయ ! ధరణి కందుకూరి ధాముని దలచుచు । సరగున జనుదము
స్వయంవరముకూ ॥యిర॥

౧౦-వ॥ క్రిష్ణా యీతేరున నివసించి యుంటిని యిళవెళ్ళుదాము
పదుము.

క్రిష్ణుని చెల్లి

హరహర శంకర పాపభయంకర । గిరిజమనోరముణా శంభో । కరి
చర్మాంబరగజ దానవహర । కరుణాకర రారాశంభో ॥హర॥ కాలకంఠ
యమగర్వ విలుంతన ఫాలనయన దేవా శంభో । జాలమేల కరుణాలవాల
మాపాలిదేవ రారా శంభో ॥హర॥

సం-వ॥ యిట్లు విచ్చేయుచున్న బలరామ క్రిష్ణుల దృఢదుడు
వీక్షించి,

.వ॥ వోహూ శ్రీక్రిష్ణ బలరాములు విచ్చేయుచున్నాడు
యెదురుగా జనివందనంబాచరించెదగాకా.

బలరామ క్రిష్ణులకు దృఢదునకు - వాదం

దృఢ॥ దండము బలరామ క్రిష్ణ దండములిదొగైకునుడి । రాండి
యిచ్చటా నివసించండి పీఠమందు వేగ ॥దండ॥

క్రిష్ణు॥ నిండుగ వర్దిల్లుమీ భూమండలమున దృఢదభూప । ఖండేందు
ధరుడు మిమ్ము కరుణించును సదయమాను ॥నిండు॥

దృఢ॥ మాధవ యీ మీనమునూ భేదించిన వారి కిపుడు । నాదు
పుత్రికను నొసగెద వోదయాకరా వినుము ॥మాధవ॥

క్రిష్ణు॥ నీదు ప్రతి న మెచ్చియుంటి నింతలో సమ్మదమునాయె ।
యోధాన యోధలెవరు భేదించా గలరా నేడు ॥నీదు॥

దృఢ॥ దేవదేవ యీ యంత్రము యీ పనుధలొ నెవ్వరైన ।
భావ మెరగి దృంచునట్టి భూవరులున్నరొ లేరొ ॥దేవదేవ॥

క్రిష్ణః॥ యేవిధమైనను గలరూ యెందుకు వ్యాకుల మొందెవు
భావమునను కంఠకుండి పరమాత్మని నమ్మియుండు॥యేనిధ॥

వ॥ దృవదహాప ధరణిఃగల యోధాన యోధలలో యెవ్వరైన
నొక్కరు ద్రేంచగలరు వాక్కులం బొందకుము.

సం-వ॥ యిట్లు సంభాషించుచు నివసించి యున్నంతలో.

దుర్యో-వ॥ భీష్మ ద్రోణ కృపశ్వేధామ సైంధవాది యోధలార
యిక రథంబులు తరలించండి స్వయంవరమునకు జనుదాము.

దుర్యోధనుని - చెల్లి

రథగజతురగా రాణువ చేకొని । కదులుద మిప్పుడు కడునమ్ముద
మున । విదితాబుగను దృవదుని సదనమునకు । వేగిరముననూ వెళ్ళుద
మికనూ । ద్రోణ భీష్మ కృప దుశ్శాసనులు । దోర్భలసైంధవ దురజయ
వీరులు । శల్య కర్ణ అశ్వేధామలగొని । సరగునవెళ్ళుద స్వయంవరముకూ॥

సం-వ॥ యిట్లు కొరవులు స్వయంవరముకై జనుదేరగనే దృవదుడు
గాంచి అనుట.

దృవ-వ॥ కొరవ వీరులార విచ్చేసియుంటిరా యిచ్చట నివసించుడు.

యింతలో పాండవులు అనుట

వ॥ జననీ మేము స్వయంవరము సభజేరగ బోయెదమా నీవు
యీ కుమ్మరవాని గృహమందుననే యుండుము.

కుంతి-వ॥ కొమారులార జయప్రదముగా పోయిరాండు.

ధర్మరాజు అనుట

వ॥ సహ్యాదరులార దృవదుని సభకు వెళ్ళుదాము రాండు.

చెల్లి

తాదేక్రిష్ణ గోపాలక్రిష్ణ ॥

సం-వ॥ యిట్లు సభజేరవచ్చి భూసుర బృందములో నివసించి
యున్నంతలో.

శిశుపాలుడు ప్రవేశం - దర్శు

శశిధనుసీమది పొసగ దలచెటి | శిశుపాలుండను నేవినరా | విశదము గను నేదశదిశలందున అసహాయా వూరుడ వినరా ||శశి|| బలపరాక్రమము బలువగు ప్రాధలబట్టి నధించెటి వాడనురా | యిలలోనను పెదకందు కూడు శ్రీ | జలజనాభునీ దలచెదరా ||శశి||

వ|| సేవకా దశదిశలందు పేరొందబడిన నానామము శిశుపాలుం డని గొనియాడెదరు కావున దృపద మహారాజు చ్రాపది స్వయంవరమని లేఖ బంపించినాడు యంతలో వారి సన్నిధికి జనెదకాక.

చెల్లి

రాధేక్రిష్ణ గోపాలక్రిష్ణా ||

సం-వ|| యిటు శిశుపాలుడు దృపదుని సభ జేరగనే.

జరాసంధుడు ప్రవేశం - దర్శు

పరాక్రమునబల్ బవర మొనిర్చెటి | జరాసంధుడను నేవినరా | ధరా వైరులను దర్పమణించెటి దండిశూరుడను మదిగనరా ||పరా|| రారాజుల చెచ్చెర బంధించియు పేరువహించిన వాడనురా | ధారుణి పెదకందుకూరిలా వెలసిన | ధవళాంగునిమది మరువనురా ||పరా||

వ|| వరె సుధీరా దేశాధీశులక రణంబున గడగడ వణకించుచు మగధ దేశంబు పరిపాలించెటి వాడను నానామంబు జరాసంధుడని పలు విధంబుల గొనియాడెదరు కావున దృపద మహారాజు సుకుమారి స్వయం వరముకై శుభలేఖను బంపించినాడు యిప్పుడు యా సభకు జేరబోయెద గాక.

చెల్లి

హరహర శంకర పాపభయంకర గిరిజమనో రమణా శంభో ||

సం-వ|| యిట్లు వసుధీశులు మొదలుగాగల యావజ్జనంబులందరు విచ్చేసి యుండగా

ద్రాపదీదేవి ప్రవేశం - దర్శనము

ద్వారకవాసుని ధ్యాన్యము జేసెటి । ద్రాపదీదేవిని వినవమ్మా ।
నారీమణులును జేరిగొలువగను నేరుపుగను వచ్చితి నమ్మా ॥ద్వార॥ నవ
రత్న హారముల నెప్పుడూ । నవినయముగ దాల్చెదనమ్మా । భువిలోనరు
పెడకందుకూరు శ్రీమురళారినీ మరువనె కొమ్మా ॥ద్వార॥

వ॥ చెలియా నాటి చేడలతో గుమిగూడి ఆటలాడుచు యిటు
వచ్చియుంటిని నా నామము ద్రాపదీదేవియని యందురు నేనెప్పుడు
మా జనకుని సన్నిధికి నేగుజానా.

చెలి

రాధాక్రిష్ణ గోపాలక్రిష్ణ ॥

ద్రాపది-వ॥ జనక వంశనములు,

దృప-వ॥ సుకుమారి చల్లగా వర్ణిల్లుము నీలగ్నంబుకై యిచ్చట
మత్స్యయంత్రంబు నిర్మించి స్వయంవరమని శుభలేఖలుబంపి దేశాధీశులెల్ల
రను రావించితిని. యిప్పుడు యీశభలో మత్స్యయంత్రంబు నెవ్వరు భేదించ
గలరా గాంచి వారలెట్టివారైన విచారవడక వారికంతమున పూలమాల
వేయుము. యిదో హారము చేకొని సభా మధ్యననుండుము.

ద్రాపది-వ॥ జనకా మీరు దెల్పిన ప్రకారమే చరించుదానా.

సం-వ॥ యిట్లు పూలమాలచేకొని ద్రాపతి దేవిస్తంభము సన్నిధి
నిలచి యుండగ దృపద మహారాజు సభాసదుల గాంచి అనుట.

దృపద-వ॥ దేశాధీశులాది యోధాన యోధాలార నొక సంగతి
నెరంగించెద వినును.

సీ॥ మహివతులార యీ మరుగు దెల్పెద వినుడి వాంఛతో యెటువంటి
వారలైన • మత్స్యయంత్రము ఛాయ మంచి జలములూ గాంచి •
భేదించు వారికి ప్రియము మీర • ద్రాపతి నొసగియు దనర లగ్నము
జేసి • ధనకనకవస్తు వాహనములిచ్చి • కడుసమ్మదంబున కాల్పంబుల

నిచ్చి ♦ పంపించెదను జనులు ఘోషయనంగ గీ! గావయ్యా దీక్ష బూనితి
కాంక్షమీర ♦ వినుడి యిప్పుడు మీరలు వేగలేచి ♦ శరములను ధరి
యించియు గురియు గాంచి ♦ గొట్టుడిక నెప్పుడై గనూ యిట్టి సభలో !

సం-వ॥ యిల్లు డెలువగనే దుర్యోధనుడు లేచి అనుట.

వ॥ సరెసరె యీ దృపదుడు బన్నిన మత్స్యయంత్రమును తెగ
టూర్చి యీ నాశిమణిని చేకొని కరిపురంబుకు జనియెడగాక.

చెల్లి

యీ సభయందున యింపుతొ బన్నిన । యీ యంత్రంబును
యిప్పుడే దృంచియు । నాసిగాను యీ వనితను నేడును । వాంఛదీర
వై వాహికమాడెద ॥

వ॥ నేను యీ స్తంభము సన్నిధిజేరి గాంచితినిగాని ధనుర్బాణము
చేకొని యీ యంత్రము తెగటార్చెడగాక.

మత్స్యయంత్రమును భేదించుట

చెల్లి

బలవరాక్రమున బాణము బట్టియు । జలమున నీడను చయ్యన
గనుగాని । తొలుగ కుండనే దృష్టినిలిపియును । యిలపై వ్రాల్చెద యీ
యంత్రంబును ॥ శ్రీవేణుగోపాల స్వామికి జై

(తనలో)

వ॥ ఆహా యిదియేమిచిత్రము గురిగాంచివైచిన బాణము మీనము
నకు దాకక వృథా ఆయెను బలహీనుని విధంబుగా యీ సభలో నూనత్
నొందవలసి వచ్చెను యిక యేమి చేయుదును యిచ్చట నివసించెదగాక.

శిశుపాలుడు లేచి అనుట

వ॥ వోహూ నుయోధనుండు గురిగానక యంత్రమును భేదించ
కుండెను. నేనింతలో ధనుర్బాణముచేకొని దృపదుడు బన్నిన యంత్రమును
భేదించి యీ లలనామణిని వివాహమాడెదగాక.

చెల్లి

ఘన స్తంభమునకు గట్టిన మీనము । ఘనమాద్యంచుట ఘడియ
లోనేజని । ధనుర్భాణమును త్వరగను బట్టియు । తప్పకదృంచెయు ధరపై
వైచెద ॥ఘన॥ శ్రీవేణు గోపాలస్వామికి జై

ప॥ సరెసరె నిప్పుడు బాణముచేకొని స్తంభము సమీపమునకు జేరి
తిని గురిగాంచి యీ యంత్రమును భేదించెదగాకా;

చెల్లి

బాణముచేకొని మీనమిప్పుడు । బడవైచెదనూ బలుముదము
ననూ । గాననేను గురిగాంచియు వేగమే । ఘన యంత్రంబుకు గ్రక్కన
విడచెన ॥బాణ॥

తనలో

ప॥ ఆహా యీ సుయోధనుని గురిదప్పినదను కొంటిని గాని యిప్పుడు
నేను సంధించిన బాణముకూడ వృథా ఆయెను. నేను విలువిద్యలలో ప్రవీ
ణుండనై యీ సభలో యవమానత నొందవలసి వచ్చెను గదా యిక
యేమి చేయువాడను యిచ్చట నివసించెద గాకా.

జరాసంధుడు లేచి - అనుట

ప॥ అహా యీ శిశుపాలుడు గూడ గురిగానక మత్స్యయంత్రమును
భేదించకుండెను. నేను జనిధనుర్భాణము చేకొని త్వరలో భువిపై
వ్రాల్చెద గాకా.

చెల్లి

సరగుడ నేజని సాహసముననూ । శరమును చేకొని చయ్యన
యిపుడుకా । గురిగాంచియు నే గుర్రెరింగియు । గూల్తు మీనమును
కోరిక దీరక ॥

ప॥ నేను స్తంభము సన్నిధికి జేరితినిగాని ధనువును చేకొని
మత్స్యయంత్రమును బడగూల్చెదగాక.

చెల్లి

దృపదుడు బన్నిన దొడ్డయంత్రమును । దునిమెడ వేగమె దోర్బల
ముననూ । యిపుడే గురిగని యీ మీనంబును । యెగుర జిమ్మెదను
యేపుగనేనుక ॥

(తనలో)

ప॥ ఆహా యిదియేమి చిత్రము యిచ్చట బన్నిన యంత్రతంత్ర
మును యెరుగనైతినిగదా నేను ప్రపంచ రాజులతో బవరంబానర్చి
కారాగృహములో వైచిన బలపరాక్రమెందుబోయెనోకదా నేడు
యీ సభలో అవమానత నొందవలసి వచ్చెనుగదా. యిక యేమిసేయు
వాడను యిచ్చట నివసించెదగాక.

కర్ణుడు లేచి అనుట

ప॥ వోహూ యీ యోధలు సూర్యులంగక మత్స్యమును
నేలక బడదోయక మరలివచ్చిరి. నేనుజని నాభుజబల పరాక్రమం
బుచే గురిగాంచి యీ యంత్రమును గూల్చెదగాక.

చెల్లి

యోధలెల్లనూ యీ యంత్రంబును । భేదించుటకై బిరుదును
బూనియు । పాదుగజలములో పరీక్షించకను । బాణము విడచిన పడునా
మీనము ॥

ప॥ సరియె యీ స్తంభము సన్నిధి కేరితినిగాని ధనుర్బాణము
చేకొని యీ మీనమును ధర్మపై బడగూల్చెదగాక.

చెల్లి

దృపదుడు గట్టిన తుచ్చయంత్రమును । దునిమివై చెదను ధనువును
చేకొని । యిపుడే సంధించియును విడచితి । యిలపై వాల్చును యీ
మీనంబును ॥

ప॥ ఆహా యిదియేమి విచిత్రము వోరలేకుండ గురిగాంచి విడచిన
బాణము యంత్రమునకు చాకకపోయెను. యిదియేదో మాయగానున్నది.

నామది కెద్దియు దోచుటలేదు. యెన్నడు లేనిది నేటికి యీ సభలో అవమానమొందవలసి వచ్చెను యిక యేమిజేయుదును యిచ్చట నివసించెదగాక.

శల్యుడు లేచి అనుట

వ॥ యీ కర్ణుడుగూడ మీనమును భేదించక మరలివచ్చెను నేను జని గురిగాంచి భేదించెదగాక.

చెల్లి

నారిని గుంజియు నటుగురిగాంచియు । నీరుననీడను నేగనిపెట్టియు । ధీరమీర సంధించియు మీనము । జేరగ విడచితి ధారుణిపైబడ ॥నారిని॥

వ॥ ఛీ యింత యాశా భంగము సంభవించుటయేగాక పదగురిలో అవమాన మొందవలసి వచ్చెనుగదా. నేటుగ గురిగాంచి కొట్టినా గాని యీ మీనమును బడకుండెను. యిందులకు యేమిచేయువాడను యిచ్చట నివసించెదగాక.

సం-వ॥ యిట్లు శల్యుడు నివసించగనే.

సైంధవుడు లేచి అనుట

వ॥ వోహా యీ యోధాన యోధలూ నొక్కరైన భేదించ కుండిరి నేనింతలోజని యీ మత్స్యయంత్రమును భేదించెదగాక.

చెల్లి

యోధాన మహా యోధలు నెల్లరు । భేదించకనూ బిరుదులు మానిరి । పాదుగాను నాపటు శరంబుచే । పడవైచెద యీ పల్ల మీన మును ॥యోధాన॥

వ॥ సరేసరే యిప్పుడు స్తంభము నన్నిధికి జేరితిని వోరలేకుండ గురిగాంచి యంత్రమును భేదించెదగాక.

చెల్లి

మదిముదమొందుచు మత్స్యయంత్రమును । మహిపై వ్రాల్చెద మానక యిపుడు । విడితముగను నా వీరత్వముచే । పదను శరంబును వరగ విడచితిని ॥మది॥

స॥ భీ నేను యిక్కడికి యెంతఅశచే వచ్చిన కార్యము వ్యర్థం బాయెను నేటుగ గురిగాంచి శరంబు సంధించినా గాని మీనముకు చాక యెగిరిపాయెను. యిట్టి సభాసమల మోల ఆవమానమొందవలసి వచ్చెను. యిక యేమి చేయువాడ యిచ్చట నివసించెడగాక.

సం-స॥ యిట్లు దేశాధీశు లెల్లరు మత్స్యయంత్రమును భేదించ లేక నివసించియున్నంతలో అర్జునుడు ధర్మరాజునుగాంచి అనుట.

స॥ అగ్రజ యీ యోధానయోధలు యెంతచకజాలక నూనతయై నివసించిరి కావున మీరు శలవొసంగినచో యీ మత్స్యయంత్రమును నేను భేదించగలను నాపై దయదలంచి శలవొసంగుడు.

ధర్మ-స॥ సహాధర శ్రీక్రిష్ణభగవానుని పాదముల సీడెందమందు నిల్చి మత్స్యయంత్రమును భేదించుము పొమ్ము యిదియే నాయాజ్ఞ.

అర్జు-స॥ సరేసరే యిక వెళ్ళి భేదించగలను.

సం-స॥ యిట్లు అర్జునుడు లేచి పోవక భూసురులు వీక్షించి.

అర్జునునికి భూసురులకు - వాడు

భూసు॥ నిలువు మత్స్యయంత్రమును నీవును భేదించలేవు । నలవి గాని కార్యమునకు నరుగుట వలదయ్య విప్ర !నిలువు॥

అర్జు॥ వ-దనగాబోకు విప్ర వాసుదేవుని కరుణచే । యిలపై యీ మీనమును యిప్పుడే బడగూల్చగలను ॥వల॥

భూసు॥ యోధాన యోధలెవరు భేదించా లేకపోయిరి । పేదపారు డవు నీతోకాదు వినుము యీకార్యము ॥యోధాన॥

అర్జు॥ వాదుయేల వదులుమిపుడు వడిబాణము చేకొనియును । మోదముగను భేదించియు ముదితను చేకొనియెదాను ॥వాడు॥

భూసు॥ యేకచక్రపుర ద్విజులకు యెగతాళికి దెచ్చెదావు । యీ కార్యంబునకు జనియు యిలలో జయమొందలేవు ॥యేక॥

అర్జు॥ వ్యాకులంబు మానుడి నేవ్రాల్పెద మీనమును నిపుడు । ప్రాకటముగ కందుకూరి పరమాత్ముని కృపవలనా ॥వ్యాకు॥

స॥ భూసురులార పరంధాముని కృపవలన నే భేదించగలను నన్ను వదులుడు.

భూను-వ॥ సరెసరె నీవు భేదించేది యిక జూడమా చెప్పంగ వినని
 చాన్ని చెడంగ జూడవలయు నన్నట్లు కాగలదు యిక నీయిష్టము పొమ్ము.
 సం-వ॥ యిట్లు సంభాషించుచుండగ బలరాముడు గాంచి క్రిష్ణనితో
 అనుట.

బలరామ క్రిష్ణుల - వాదం

బల॥ చూడుము క్రిష్ణా యిక వాడెవడా వడిబలమున॥ చూడు॥ వేడు
 కతో లేచియు కడువీరుడయ్యి నిలుచుటచే । నేడు చోద్యమాయెమడికి
 జూడదెలియునా వాని ॥ చూడ॥

క్రిష్ణ॥ నేడు మనమునూ । యినచూడగ ఫల్గుణుని విధము ॥ నేడు॥
 పాడిగగను పట్టుచుండె పౌరుని రూపముననుండి । నాడు జనియు చివగకు
 యీ నాటికి యిటుజేరి నారు ॥ నేడు॥

బల॥ అట్టలనైన । యీ గుట్టుదెలిసి కొట్టు నిపుడు ॥ అట్టు॥ దిట్టత
 నమువల్లనూ యీ పట్టిని చేపట్టగలడు । పట్టరాని సాహసముచే యెట్టుల
 నున్నడు చూడూ ॥ అట్టుల॥

క్రిష్ణ॥ యెట్టలనైన । యిటగట్టిన మీనమును దృంచు ॥ యెట్టు॥
 చుట్టరికముగలియును యీ పట్టన దృవదునకు వేరె । యెట్టియోధులైన
 దీన్ని కొట్టజాలరికను వినుము ॥ యెట్టు॥

బల॥ శూరుడు నరుడూ । యెఱిరున వధించునొకొ ॥ శూరుడు॥
 పౌరులు వలదని వెనుకకుపట్టి లాగుచుండి యిపుడు వీరపురుషునీ శౌర్యము
 వేరె నుండునూ క్రిష్ణా ॥ శూరుడు॥

క్రిష్ణ॥ ధారుణిలోనూ । కందుకూరు దాసదాసులూ ॥ ధారు॥
 హారిమి మీరగ బోచియు కొంతతడవు మనమిచ్చట । పౌరునీ స్వరూపు
 నున్న ఫల్గుణుని గాంచుదాము ॥ ధారు॥

వ॥ అగ్రజ యీ విప్రస్వరూపమున నున్న అర్జునుని సరిగ పరీక్షించు
 దాము నీవు యీ వాక్కు రహస్యంగా గాంచుము.

సం-వ॥ యిట్లు బలరామ క్రిష్ణులు నుడువు కొనుచు నివసించి
 యున్నంతలో.

అర్జు-వ॥ విప్రులార అనుమానించకుడు నేను జని యీ యంత్ర
 మును భేదించ గలను.

చెల్లి

కరివరదుని మృదుచరణంబులనూ । స్మరణజేసి చదురుని దలంచియు ।
శరమును చేకొని సరిగ మీనమును । ధరపై గూల్చియు ధన్యత నొం
దెద ॥కరి॥

వ॥ అహా నేను యిప్పుడు యీ స్తంభము సన్నిధికి చేరితినిగాని
ధనుర్బాణముచేకొని గురిగాంచి శ్రీక్రిష్ణ పరంధాముని దలచుచు యీమత్స్య
యంత్రమును భేదించెదగాకా.

యంత్రమును భేదించుట

చెల్లి

శరమును చేకొని చయ్యననిపుడుకా । గురిగాంచియు నేకోరిక దీరకా ।
సరగున విడచితి త్వరగ మీనముకా । ధరపై గూలెను ధా మనియనుచుకా
॥శరము॥

అహా యేచక్రపుర విప్రులందరు వలదనగ వచ్చిన కార్యం సఫలం
బాద్యెను సంతోషమున యిచ్చుట నిలచెదగాకా.

సం-వ॥ యిట్లు మత్స్యయంత్రము ధరపై గూలగ నే సబాసదులందరు
చప్పట్లు వేయుచుండగా.

ద్రాపతి దేవి పూలమాల చేకొని అనుట

చెల్లి

వేసెదమాల విభుని కంఠమున । వాసిగానుబల్ వాంఛతో నిపు
డుకా । వాసుదేవుని ద్యాసజేయుచును వేసితి హారము వేడుకమీరకా ॥వేసె॥

వ॥ నాథా నమస్కారములు.

అర్జ-వ॥ సఖీ జయప్రదముగా వర్ణిల్లుము.

సం-వ॥ యిట్లు వందనంబొచరించుచుంగా దు ర్యోధనుడు లేచి
అనుట.

దుర్యోధ-వ॥ వరే దృపదా ద్రాపతి స్వయంవరమని భూపతులకు
లేఖలు వ్రాసి రావించి యీ సభయందున యంత్ర యంత్రమును బన్ని

నరవరులు గాంచుచుండగా నీమహామారిని భూసురున కొనంగుట నీకు హితవౌన భీ నీచతులాధమ యావిష్టని నిన్ను బంధించి చా'పతిని చేకొని కరిపురంబునకు జనువాడను. యిదియే నేను బన్నెటి ప్రతిజ్ఞ శూరుండ వైనచో సంగరంబుకు నిలుపుము.

దృశ-వ॥ వరే సుయోధన నేను శుభలేఖతో వ్రాసిన విధంబుగ మత్స్యయంత్రమును గూల్చిన వారికి ద్రాపతి దేవినిచ్చి వివాహంబుగావించె దను గాని వేరుకాదు. యీనీచ వాక్కులు చాలించి నీనదనంబునకు జనుము యేలా యీవృథా ప్రసంగము.

దుర్యోధనునకు దృపదునకు - వాదం

దుర్యో॥ రారాజులనూ రావించియునూ | రాకొమరినీ రాజుల కివ్వక | పౌరున కొనగుట మేరగాదురా | వోరిదృపద నిను వధగావించెద॥

దృప॥ దూరభారముచే దూర నాడెదవు | దురాచార వో దుర్యోధన విను | రారాజులకును వ్రాసినలేఖా | తీరు జేసెదను తీవ్రమేలరా ॥దూర॥

జ్ఞానహీన సభిలోన మమ్ములూ | నూనతజేస్తవి గాన నిన్నునే | మానక నిన్నిట మర్థన జేసియు | యీనాడునునే యింపుతో బోయెద ॥జ్ఞాన॥

దృప॥ శాణతెనము రావుని పూర్వమున | దోగిని వాక్కు చెదురము జేసియూ | బాణఘాతలకు పారిపోయితివి | మానహీన యది మరచితి వేలరా ॥శాణ॥

దుర్యో॥ మీరిపల్కుచును దూరుచుంటివిర | క్రూరనిన్ను యిట కూలగ జేసియు | కూరిమితో పరివారము గొలువగ | జేరబోదు గజ పొరికి నేడును ॥మీరి॥

దృప॥ చోర నిన్ను యీ పోరున బట్టియు | సృక్కణగించెద చూడర నేడును | ధామణి కందుకూరి నివాసుని | దలచియు యిక నీదర్ప మణించెద ॥చోర॥

వ॥ వరే పూర్కున్న కొలది మితిమీరి పల్కుచుంటిన నిలుపుము.

సం-వ॥ యిట్లు యిరువురు కలహించుచుండగా ధర్మరాజు సోదరుల గాంచి అనుట.

వ॥ సహృదయలార యీ దుర్యోధనుని దుర్మార్గజేమని గొని
యాడనగును యిప్పుడు యీ దృవదునిచే అన్యాయముగా ఆలము జేయు
చున్నాడు. మనము యీ దృవదుని వంశజేరి కొరవులను పారదోలుదాము
చదుడు.

భీము-ఎ॥ సరెసరె అగ్రజా మామన సానందంజానట్లు కొరవులచే
కదనంబొనర్చెదము మీయాజ్ఞకు యెదిరి చూచుచున్నాము.

సం-వ॥ యిట్లు అనుచుండగ యేకచక్రపుర బ్రాహ్మలు గాంచి
చనుట.

వ॥ వోహూ భూసురులార రాండురాండు మనవర్తముకు వన్నె
దెచ్చిన వారలతో గలసి యుద్ధంబుజేసి కొరవుల పారదోలుదాము మీరం
దరు జాలిచెంబులు చిన్నపంచెలకు కట్టుకొని రాండవ రాండు.

భీమునికి దుర్యోధనునికి - వాడు - చెల్లి

భీము॥ కొరవేయ వినరా నిన్ను । కదనము నందుననూ బట్టియు ।
కోరిక ధీరగ కృంగజేసియును । ధారుణిలో నే ధన్యత నొందెద ॥కొర॥

దుర్యో॥ సాడుడ నీవిపుడూ నాతో । పోరుజేయ గలవా వారీ ।
పూరూరును సంచారము జేయుచు । కోరిభుజించెటి వోరిమూర్ఖ నిలు ॥పా॥

భీము॥ శ్రోధము హెచ్చెనురా వారీ । కోలహలముననూ నిన్ను ।
పాదుగ నిన్నిట బవరమునందున । నీదోర్బలమును నిప్పుడె జూపెద ॥కో॥

దుర్యో॥ నాదు పరాక్రమమూ దెలియక । వాదుజేసెదారా
వారీ । పేద పారుడా పక్కమ్ములచే । యీ ధరణిలో నిను యిప్పుడె
గూల్చెద ॥నాదు॥

భీము॥ భూప వేగయిపుడూ నీవీ । బాపని బలమెరుగా లేవుర ।
దాపుయెసరొ యిక దలచుకోర నీ । యేపు మాషియును యేగెద చూడర॥

దుర్యో॥ కోపము హెచ్చెనురా నిన్నిక । కృంగజేసెదనురాచోరా ।
యీపట్లను నే యికవిడువకనూ । రూపుమాపెదను బాపని కూ॥రా॥కో॥

భీము॥ యెందుకు వదిలెవురా కొరవ । పాదనిన్ను యిపుడూ
బట్టియు । చిందరవందరజేసియు యిచ్చట । అందర్లుగాంచగ హతిమొన
రించెద ॥యెందుకు॥

దుర్యో॥ పొందుగ నీవిపుడూ నాతో । పోరుకు నిలువుమురా వారీ । అందముగను పెడకందుకూరి గో । విందయనుచు నిను విడువక దృంచెద ॥పొందుగ॥

భీముని - వృత్తము

పారుల మర్మము పరీక్షించకను । పోరుజేసెదా పొత్తి గురించియు । కూర్చున్నపుడు యీట పోరాడగలేవ్ । పారిపోమ్ము నీపారి జేరగను ॥

దుర్యో-వ॥ ఆహా యిప్పుడు యిచ్చట నిలచిన వీనితో నామరణంబే శిద్ధంబగుచున్నది యిక యీ పోరు చాలించి వెళ్ళెదగాక.

సూ-వ॥ యిట్లు దుర్యోధనుడు వెనుకకు తిరిగి వెళ్ళగనే కర్ణుడు ముందుకు రాజోవగ అర్జునుడుగాంచి అనుట.

కర్ణ-వ॥ వరే విప్రులారా నిలువండి మీ మధంబణంచెదను.

కర్ణునికి అర్జునునికి - వాదం

అర్జు॥ దురాచార మాపరాక్రమెరుగక । దురంబునకు బూనితి వారా । కరాయుధంబుచే కంఠము దరిగియు । కాలుని పురముకు ఘడియలూ బగపెద ॥దురా॥

కర్ణ॥ సరాక్రూడనని పలికెపు లావును । బవరము నందున నిలువు మిరా । సరాసరిగ నిను సంగర మందున । సంహరించకను విడువనురా ॥

అర్జు॥ దురయోధనుసీ ప్రియసఖుండవై । దురముజేయ వచ్చితి వారా । కరశరంబుచే కదనము నందున । కంఠము ఛేదించెద వినరా ॥

కర్ణ॥ దురాచారుడగు దృవదుని పక్షము । దూరితివిక నిలు నిలు వుమిరా । శరజాలంబుల సరగున విడచియు । సమస జేసెదను సమరము నందున ॥దురా॥

అర్జు॥ బలువగు బౌణంబులు సంధించియు । యిలనిను గూల్చక విడువనురా । నిలునిలువర నీబల పరాక్రమమును । నింతలూ జూపియు నేగెద నేనిక ॥బలువగు॥

కర్ణ॥ పలువనీదు పలుకులకు వెరచియూ । పారిపోయె వాడను గానూ । ఖలుమతీ నిన్నూ కదుల నివ్వకను । కందుకూరీశుని కరుణచె దృంచెద ॥పలువ॥

అర్జునుని - దర్శ్య - చెల్లి

చెనటి నిన్ను నాచేతి శరంబుచే । చీకాకొనరించెద నీచాధమ ।
ఘనవాక్కులచే ఘనత జూపెదా । గనుగొనరా నా ఘనభుజబలమును ॥

కర్ణ-వ॥ అబ్బబ్బ వీనియుద్ధమునకు నిలువ వకంబుగాదు పోరు
చాలించి వెళ్ళెదగాక.

సం-వ॥ యిట్లు కర్ణుడు వెళ్ళగనే

సైంధవుడు ముందుకువచ్చి అనుట

వ॥ వరెవరె భూసురులార భీష్మమెత్తుకొని జీవించె ఖ్రోరులకు
యింత మధమా నిలుపుడి నిలుపుడి మీ పొగరణగించెదను.

సైంధవునికి నకులునికి - వాదం

నకు॥ వరే సైంధవా వదిరెద వేలర । వచ్చెను బాణము గను
గొనరా । కరశరముచే నీ కాముము దరగియు । ఘడియిలా ఒంపెద
కాలుని పురముకు ॥వరే॥

సైంధ॥ విరివిగ నేనే వీరవరుడ ననుకొని । విర్రవీరుచును బలి
కెపురా । అరమర లేకను ఆదిమిప్పటి నిను । అవనికి బలియొసగెద వినరా॥

నకు॥ అధమా నిన్నిట పదనుశరంబున । పథగావించక విడువనురా
మదవతి కొరకై మరణమయ్యెదవు । మరలిపొమ్మికా మాయెడ నిలువక ॥

సైంధ॥ వృథా వాక్కులును వొదురుచు లావుగ । వెధవాయిట
నిలచెద వారా । పెదకందుకూరి మదన జనకునీ । మదిలోదలచి నీ మద
మణగించెద ॥వృథా॥

నకులుడు రాద్రమున

చెల్లి

పరిహాసముచే పలుకులు జలుకుచు । బవరమునకు నిలచెదవారా ।
సరిగా గనుగొను సైంధవ యిదుగో । శరజాలంబుల సరగున విడచెద ॥

సైంధవ|| ఆహా యీ భూసురుని ఆర్భాటంబుకు నిలువనోపకు టిట్టి
యీ సంగరింబుచాలించి వెళ్ళెదగాక.

సం-వ|| యిట్లు సైంధవుడు వెళ్ళగనే

శకుడువచ్చి అనుట

వ|| వరెవరె విప్రకూరులార నిలువు నిలువండి మీ మధంబణంచె
దను.

శకునికి సహదేవునికి - వాదం

సహ|| వరే శకుడనిను వదులక బట్టియు । వధగావించెద నిలువు
మిరా । పరాక్రండనని పలుకుచు వస్త్రవి । బలపరాక్రమును బాపెద
క్షణమున ॥వరే॥

శకు|| సరాసరిగ నినుసంగరమందున । సంహరించకను విడువనురా ।
కరమున నున్నా ఖడ్గముచే నీకంఠము దరిగెద కలుషాత్మక యిట ॥సరా॥

సహ|| కూర పెక్కుగను మీరి బలికెదవు । కృంగజేసెదను
కుటిలాత్మకయిట । పారుని మర్మము పరీక్షించకను । పోరుజేసెదవు పొగ
రణగించెద ॥కూర॥

శకు|| ధారుణిలో నీ పేరుమాపియును । ధన్యత నొందెద యిక
వినరా । భూరీ కందుకూర్ నారాయణునేల్ । శౌరిని దలచియు జయ
మును నొందెద ॥ధారుణిలో॥

సహదేవుని - దర్శన - చెల్లి

బవరము నందున పారక నిలువర । బరిమార్చెద యీ పటుశర
మునువిడ । సవినయముగ నా సాహసంబుచే । సంహరించకను విడువర
నిన్నిక ॥

శకు-వ|| అయ్యయ్యో యిక యేమి చేయుదును వీనిఘాతలకు నిలు
పజూలను పోరును వదలి ప్రాణంబు దక్కించుకొనియెదను యిచ్చట నిల
చినచో మరణంబే శిద్ధంబగుచున్నది యిక వెళ్ళువాడను.

సం-వ॥ యిట్లు యోధులందరు నిలువలేక వెళ్ళినంతలో

భీమాద్వునులు ధర్మరాజును గాంచి

వ॥ అన్నయ్యా శ్రీకృష్ణపరంధాముని కృపవలన మీ ఆశీర్వాచనము వలన యీ కౌరవ పండులను పారదోలితిమి గాని యిప్పుడు యింకేమి ఆలోచనయో విన్నుడు.

ధర్మ-వ॥ సహోదరులార యీ ద్రౌపతిని వెంటగొని మన జనని సన్నిధికి జనుదాము రాండు.

భీము-వ॥ చిత్తము.

చెల్లి

రాధేక్రిష్ణ గోపాల కృష్ణా ।

కుంతిదేవిని గాంచి అనుట

. వ॥ జననీ నొక ఫలంబుగొనివచ్చితిమి తమయాజ్ఞయేదో విన్నుము.

. కుంతి-వ॥ కొమారులార యీఫలంబును మీకు యేవురు యేకీ భవించి అనుభవించుడు యిదియె నాయాజ్ఞ.

ధర్మ-వ॥ జననీ విచారించకనే వాగ్దానించితివి మేము దెచ్చినది ఫలంబుగాదు అర్జునుడు స్వయంవరములో మత్స్య యంత్రంబు భేదించి ద్రౌపతిని చేకొనినాడు.

ద్రౌప-వ॥ అత్తయ్యా వందనములు.

కుంతి-వ॥ శీఘ్రమే కల్యాణ ప్రాప్తిస్తు.

కుంతి-చ॥ ఆహా నేను వెనుకముందు విచారించకనే యంతమోసము జేసితిని. భీముని వాక్కు నిజమని సమ్మదంబున బల్కితిని. తనయులార మీలో మీకు కలహంబయ్యె విధానంబయ్యెను యిక యేమి చేయుదును.

కుంతికి ధర్మరాజుకు - వాదం

కుంతి॥ తనయులార మీకు నేను తగని కలహమును బెడితిని । విన యముగను ద్రౌపతి యే విధిమెలగును యేవురలో ॥తన॥

ధర్మ॥ జననీ నామనమునందు ఘనవ్యాకులమును గలిగెను
అనుజని వాక్కును నమ్మియు ఆజ్ఞయి స్తి విపుడు మాకు ॥జననీ॥

కుంతి॥ యీ విధాట దెలియనైతి యేమిజేయుదికను నేను । యేవుర
పునుషులకొక సతి యేయుగమున లేదాయెను ॥యీవి॥

ధర్మ॥ భూవరులీ వాక్కువినిన యేవిధిపేళన జేతురో । యీవను
ధలొ కందుకూరి యీశునీ కృపయెలులున్నదొ ॥భూవ॥

వ॥ జననీ యీ ఆలోచన ఆపత్కాల బాంధవుడైన శ్రీకృష్ణ పరం
ధాముడే యెటుల జేయునో నామనంబున కెద్దియుక దోచుటలేదు.

సం-వ॥ యిట్లు కుమ్మరివారి భవనంబున పాండవులు నివసించి కుంతి
దేవితో విచారగ్రస్తులై యున్నంతలో.

తనలో

దృవ-వ॥ ఆహా నాప్రార్థించెంతని గొనియాడనగును. పాండవమధ్య
ముడగు అర్జునునికి నానుకుమారయైన ద్రావిడని నొసంగి పివాహంబుగావించెదనని వాగ్దానించి యుండగ అట్టి ప్రతాపశాలి మరణించినందులకు
ద్రావిడ దేవి పేదవిప్పని పాలిటబడియుండ నాయెనుగదా దైవమూ
నాకెద్దియుక దోచకుండెను. మత్స్యయగత్రమును భేదించిన వారికి భూసుర
రూపలక్షణములులేవు వారి దృఢభావము పరీక్షించుటానకు నా తనయుం
డగు దృష్టద్యుమ్నుని దోలెదగాక.

సం-వ॥ యిట్లు వ్యాకుల పడుచు కొడుకును బిలచి అనుట.

వ॥ తనయా నీవిష్పడు కుమ్మరవారి భవనంబునకుకజని రహ
స్యముగానుండి ద్రావిడని చేకొని పోయినవారు యే వర్ణస్తులో వారి
దృఢభావన గనుగొనరమ్మ పొమ్ము.

దృష్ట-వ॥ జనకా ఆవిశమే కనుగొనెద గాకా.

చెల్లి

రాధేశ్రీష్ణ గోపాలశ్రీష్ణా ॥

శం-వ॥ యిట్లు దృష్టద్యుమ్నుడు వచ్చి పొంచు వినుచుండగా.

ధర్మరాజు అనుజలతో అనుట

ప॥ అనుజలార సవా శ్రీకృష్ణ పరంధాముని ధ్యానంబు వీడరాదు
యెంత ఆపత్కాలము వచ్చిన అసత్యము తోసివేసి సత్యముగా ప్రవర్తించ
వలయును. అపకారానికి నుచకారము చేయవలయును. శరణుజొచ్చిన వారిని
రక్షించ వలయును. డంబాచారము వదలి ధర్మముగా చరించ వలయును.
నేను అను హంకారమును వీడవలయును, పరిశుభ్రముగా నుండవలయును.
అసత్యము యెన్నటికైనా హానిచేయును సత్యము వృద్ధిజేయును. పరుల
వాక్కు విన్నవారికి చేటుగలుగును. స్వయంగజేయు కార్యము సఫల
మగును. శ్రుతియ ధర్మమువీడరాదు. సహృదయలార యివి దేవవాక్కులని
సమ్మొకొని మెలంగుడు యిదియె నామనవి.

భీమార్జునులు

ప॥ అగ్రజా మీవాక్కు యెల్లప్పుడుమాడెందనుందున నమ్మిచరించు
వారము.

సం-ప॥ యిట్లు సంభాషించుచుండగా దృష్టదృష్టుడు విని.

తనలో

ప॥ వోహేలా వీరలు భూసురులుగారని నిశ్చయంతాయెను యిక
మాజనకుని సన్నిధికరగి యీ వార్త దెల్పెదగాక. (అని తండ్రితో)

ప॥ నాయన్న నేను జనియూ మహానీయుల వార్తలెరంగి వచ్చితని
గాని వారినడువులు పినగత్రీయుల విధానముగా సంభాషించు చున్నారు.
యెంత పరీక్షించినా గాని విప్రుల పోలికలు లేవు.

దృఢ-ప॥ సరియె వార్ని యింకా పరీక్షించుదాము సేవకులార
మీరలిప్పుడు వొక రథమును వొక మ్యానను తీసుకొని అందులో
యెల్లప్పుడు త్రీయులు ధరించె ఆభరణంబులు విప్రులు ధరించె వస్త్రం
బులు నిడుకొని కుమ్మరవారి సదనంబునకు జని యచ్చటనున్న పౌరు
లను యీ వస్త్రంబులు ధరించుకొని రాండని నావచనంబులు దెల్పి
యిచ్చటికి దోడ్కొని రాండు పోండు.

సేవ-వ॥ చిత్తమం మహాప్రభో మీరను విధంబుగనే పోయి వాఁని దోడ్కొని రాగలము.

చెల్లి

రాధేక్రిష్ణ గోపాలక్రిష్ణా ॥

సం-వ॥ యిట్లు సేవకులు కుమ్మరి వాని గృహంబుజేరి పాండవులను గాంచి అనుట.

ప॥ మహాత్ములార దృపప మహారాజు వాక రథమును వాక మ్యానను బంపించినాడు. అందుతో వున్న ఆభరణాంబులను ధరించుకొని మమ్ముల రమ్మని సెలవొసంగినాడు రాండు జనుదాము.

ధర్మ-వ॥ సరేసరే ఆవిధమే రాగలము అనుజులార దృపదు డిప్పడు క్షత్రియులు ధరించె ఆభరణంబులు విప్పలు ధరించె వలువలు బంపించినాడు. యిప్పుడు మనము క్షత్రియ భూషణంబులు ధరించుకొని యీరథముపై జనుదాము ప్రయాణమునకు త్వరపడుడు జననీ మీరిరువురూ యీ మేనలో నివసించి రాండు.

తమ్ము-వ॥ అన్నయ్యా మీరను విధంబుగనే కవచములు దాల్చి తిమి యిక జనుదాము పదుడు.

చెల్లి

రాధేక్రిష్ణ గోపాల క్రిష్ణా । మాధవః మదుసూధన శ్రీక్రిష్ణా ॥ రాధే॥
క్రిష్ణ క్రిష్ణా గోవింద క్రిష్ణ । గోవర్ధనధర గోపాల క్రిష్ణా ॥

సం-వ॥ యిట్లు హరిని స్మరించుచు సభజేరవచ్చి యేవురు సింహాసనములపై నివసించగనే దృపద మహారాజు గాంచి అనుట.

పాండవులకు దృపదునకు - వాదం

దృప॥ శరణు మహావీరులార చయ్యన మీ వివరమెల్ల । త్వరలో వినుపింపుడయ్య తత్తరపడుచుంటి యిపుడు ॥శర॥

ధర్మ॥ పరితాప మదేల దృపద పాండవేయులము మేము । కరిపురంబు మానెలవూ కదన విజయులీ అనుజులు ॥పరి॥

దృష్ట॥ వర కొమారులార నాదు వాంఛయు నెరవేరె యిపుడు ।
పరమపదవి జేరినరని పరితాపము నొందుచుంటి ॥వర॥

ధర్మ॥ కరివరదుని కృపవలనా కాలము గడుపుచునుండగ । వర
కొమారి స్వయంవరము వార్తవినియు వచ్చిరాము ॥కరి॥

దృష్ట॥ భవుని కృపావలన లక్కభవనముండియు నెటులా సవినయ
ముగ పెడలితీతో సమర వీరులార మీరు ॥భవు॥

ధర్మ॥ భవనము కన్నియు రగులగ పవనాత్మజుడూ మమ్ముల ।
భవతో ప్రతాపమువల్లను బ్రతికించెను ఆసమయము ॥భవ॥

దృష్ట॥ సుందర స్వరూపులార సుయోధనుడు మిములోర్వక । మంద
బుద్ధిబూని యిట్టి మహాపరాదంబు జేసె ॥సుందర॥

ధర్మ॥ పొందుగ పెదకందుకూరు నుందిర నిలయుండగు గో । విం
దుని కృపవలన పుడమియందున జీవించినాము ॥పొందుగ॥

వ॥ దృష్టపదభూపనరేణ్య శ్రీకృష్ణ పరధాముని పాదకృపవలన యా
అగ్ని గండంబు దప్పి జీవించి భూసురవేషంబులు దాల్చి యేకచక్రపుర
ములో కాలంబు గడుపుచుండగ దానిది స్వయంవరము వార్తవిని యిటు
కరుదెంచినాము.

దృష్ట-వ॥ ధర్మజ మత్స్యయంత్రంబు భేదించినవారికి ద్రాపది నొసం
గెదనని ప్రతిజ్ఞబూనియుంటిని గాని పెద్దవాడవు నీవుండగ ఫల్గుణునకు
నెల్లు వివాహమగును కావున యిందులకు యేమి ఆలోచనయో విన్నుడు.

సం-వ॥ యిట్లు అనుచుండగ కుంతీదేవిగాంచి అనుట.

వ॥ అన్నయ్యా యీ ద్రాపిని నాసుకుమారు లేవురికి పరిణయంబు
జేయవలసి వచ్చెను వాయుజుండు వచ్చి జననీ ఫలంబుగొనవచ్చినారమని
దెలుపగ నేను విని తనయులార మీరు అయిదుగురు యేకీభవించి అనుభ
విచుడని వాగ్దానంబొసంగియుంటిని కావున యిందుకు నీవు యేమని
యెదవో.

దృష్ట-వ॥ చెల్లెలా వొక్క సతిని యేవురుపతులేవిధంబుగా భావించు
కోగలరు యీ సమస్య నేను వొప్పజాలను.

సం-వ॥ యిట్లు అనుచుండగ

వ్యాసులవారుగాంచి అనుట

వ! దృపద మహారాజ యీ కుంతీదేవి వాక్కులు వేదవాక్కులని నమ్మవలయును కావున నీనుకుమారియును చ్రాపది ప్రార్థన బిట్టలనే యున్నది నీవు సందేశించక పంచపాండవులకు పరిణయ మొనర్పము.

శ్రవ-వ! వ్యాసమునీంద్రా చ్రాపది ప్రార్థనబిట్టలకు కారణ మెద్దియో విన్నవించుము.

వ్యాసులవారికి దృపదునకు - వాదం

వ్యాసు! దృపదా మహారాజా వినుమీ । చ్రాపది వార్తయునూ పూర్వము । తపము జేసియూ దాతతో వరమూ । అపుడు గోరెను ఐద్ధరి పరులను ॥దృపదా॥

దృప! యెపుడును మీవాక్కుల నమ్మియు । యిపుడు యేవురికి నీనుతనూ । తపసి చంద్రమా దైవకృపచే నిడి । దనరగ లగ్నంబును గావించె ॥యెపు॥

వ్యాసు! మితము దప్పకాను నీవూ । మేదినిశ యిపుడూ వేగమే । నుతకు యేవురూ పతులాయెనని । మతిలో గుందుట మాని యొసంగుమి॥

దృప! క్షితిలో పెదకందుకూరూ । పతిత పావనూనీ కరుణచే । అతినమ్ముదమున ఐద్ధరికిని చ్రా । పదినిడి లగ్నం హితవుతో జేసెద ॥క్షితి॥

వ! వ్యాసమునీంద్ర మిరుదెల్పిన ప్రకారము పంచపాండవులకు చ్రాపదికి వైవాహికం బొనర్చువాడను.

సం-వ! యిట్లు దెల్పి మృదంగవాయిద్యములతో పచ్చని తోరణం బులగట్టి ముత్యాల ముగ్గులు బరచి కల్యాణ మంటపము శృంగారించి జయజయ ధ్వనులతో పంచపాండవులకు చ్రా ప దీ దేవి కి వివాహంబు గావించుట.

శ్లో! తదేవలగ్నం నుదినం తదేవా । తారాబలం చంద్రబలం తదేవా
విద్యాబలందైవబలం తదేవా । లక్ష్మీపతేంఘ్రిం యుగస్మరామీ ।
స్సానధాన సుముహూర్త స్సానధాన శుభలగ్న స్సానదానా ॥

౯౦-వ॥ యిట్లు పివాహంబొనర్చి సకలజనులు సంతోషము
నొందుచు నభూవరుల మోల శ్రీక్రిష్ణపరంధామునిపేర మంగళహారతు
లొసంగుట.

మంగళహారతి

శ్రీరాధలోల క్రిష్ణ నీరాజనమిదో హరి । నిఖిలలోకధారి ॥శ్రీరాధ॥
తారుణ్యాకర రావా । కలుష సంహారాదేవ । కోరితి నీసేవయు వాసేరము
లెన్నకను గొనుము ॥శ్రీరాధా॥ దాసుల హృదయ నివాసా వాసుదేవ
రావ । శేషశయన బోధ । దాశరథీ నీనామము ధ్యాసమరువనూ సద
యము । గాసి దొలుగ జేయుము శ్రీకేశవనిను నమ్మియుంటి ॥శ్రీరాధ॥
శ్రీవేణుగానలోల శ్రితజన పరిపాలా । సేవిత కవిలోల । భావజ జనక
మురహరి । పావనాంగ గిరిధారి । దేవ నీదు స్మరణయు నాభావమునను
ష్ఠరువశౌరి ॥శ్రీరాధ॥ ధారుణి పెదకందుకూరి నారాయణపోషా । రార
హేషశేఖ । సారసాక్ష గోపబాల । సన్మునీంద్ర పరిపాల । కూరిమితో
గైకొను కర్పూర జ్యోతినిదుగా జయ ॥శ్రీరాధలోల క్రిష్ణ॥

తేది

కం॥ ధర హేవళంబి సంహ

త్సర శ్రావణ శుక్లపక్ష ॥ షష్ఠీ తిథియ౯

గురువారము నాటికి యీ

చరితంబును ముగిసె భువిలో ॥ జయమాను వెలుగ౯ ॥

సంస్కర్త మనవి

కం॥ మెప్పగు యీ గ్రంథంబున

తప్పలు గలిగుండెనేని ॥ తగదిద్ది యిల౯

వాప్పగ జేసిన వారిని

నెప్పడు గురుభావకముగ నే ॥ దలచెదనూ ॥

గద్య

జిల్లా నల్గొండలో చేరిన తాలూక భువనగిరి మహాం||

పెదకందుకూరు నివాసులగు గౌడమలజాతగు ముప్పిడి

మల్లయ్య ముత్తమ్మ ప్రియ కొమారుడగు

నారాయణచే యీ చిరుతల భజన ద్రౌపది

స్వయంవరము రచియింపబడి గౌరాయ

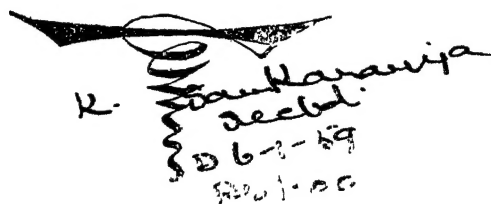
పల్లి అంబేడ రాజవీరప్ప గారిచే

పరిశోధింపబడియె తేది శాలి

వాహనశకం ౧౮౭౯ వరికు

శ్రీ సమాప్తం

(శ్రీ) (శ్రీ) (శ్రీ)

K. Sankaravarma
Secy.
16-1-59
Hyd-1-59

హేచ్చరిక.

ఈ “ద్రౌపదీ స్వయంవరము” అను పుస్తకము యొక్క సర్వాధికారములు మాకే చెందియున్నవి. దీని నితరులు ఏవిధముగా అనుకరించిననూ తగిన ప్రతీకార చర్యలు తీసుకొనబడును.

ఇట్లు
ఫర్ మెన్సర్స్ కొండా వీరయ్య అండ్ సన్స్,
సం॥ కొండా గౌరయ్య
పార్టనర్స్.

కొండా వీరయ్య అండ్ సన్స్ గారి
శ్రీభారతీ ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రింపబడియె,
‘పాపనాశయజపురం — నిశింద్రాబాద్’.

